

Företagsekonomiska institutionen
EKONOMIHÖGSKOLAN VID
LUNDS UNIVERSITET

Kandidatuppsats
Juni 2008

Avskaffandet av revisionsplikten

– Hur stora blir förändringarna?

Handledare
Gunnar Wahlström

Författare
Mattias Johansson
Anna Svahn

Förord

Vi vill inledningsvis framföra ett stort tack till alla våra respondenter som ställt upp och gjort det möjligt för oss att genomföra denna uppsats.

Ett stort tack riktas även till vår handledare Gunnar Wahlström som hjälpt och gett oss vägledning under arbetets gång.

Sist men inte minst vill vi tacka familjemedlemmar och vänner som korrekturläst vår uppsats för att på så sätt ytterligare förbättra den slutliga produkten.

Tack!

Lund den 29 maj 2008

Mattias Johansson

Anna Svahn

Sammanfattning

- Uppsatsens titel: Revisionspliktens avskaffande – Hur stora blir förändringarna?
- Seminariedatum: 2008-06-05
- Ämne/kurs: FEKK01, Examensarbete kandidatnivå, 15 poäng
- Författare: Mattias Johansson och Anna Svahn
- Handledare: Gunnar Wahlström
- Nyckelord: Revisor, revision, revisionsplikt, SME, intressenter, debatt, regelförenklingar, samhällsnytta.
- Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken påverkan ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten kommer att innebära för revisionsbyråer, redovisningsbyråer, banker, Skatteverket och även till viss del ur företagets synvinkel.
- Metod: För att uppnå vårt syfte har vi valt att göra personliga intervjuer av semistrukturerad karaktär med revisorer, redovisningskonsulter, banker, SME och Skatteverket. Vi har under studiens gång inspirerats av grounded theory. Vi har även tagit del av både litteratur och debattartiklar inom området.
- Teoretiskt perspektiv: I teoriavsnittet har vi presenterat revisorns uppgifter samt revisionens betydelse. Vi har även presenterat revisionsplikten och hur ett avskaffande skulle kunna påverka olika intressenter.
- Empiri: Empirin utgörs av de svar och åsikter som våra respondenter delgivit oss.
- Resultat: Värdet av revisionen är enkelt att fastställa medan åsikterna kring revisionsplikten går isär. I framtiden kommer ett ökat antal specialister att ha rådgivande roller där kompetens och närhet till klienten blir den primära nyckeln till framgång.

Abstract

Title: The abolishing of statutory audit – How large will the changes be?

Seminar date: 2008-06-05

Course: FEKK01, Degree Project Undergraduate level, Business Administration, 15 University Credits Points

Authors: Mattias Johansson and Anna Svahn

Advisor: Gunnar Wahlström

Key words: Auditor, audit, statutory audit, SME, interested parties, debate, simplified regulation, social benefit.

Purpose: The purpose of the paper is to examine the impact of what a possible abolishment of statutory audit will mean for auditing firms, accountancy, banking, tax authorities and also to some extent from the perspective of enterprises.

Methodology: To achieve our purpose we have chosen to make personal interviews of semi-structured nature with auditors, bookkeepers, banks, SME and the tax authorities. We have during the study been inspired by grounded theory. We have also taken note of both literature and debate in the field.

Theoretical perspectives: In the literature review we have presented the auditor's duties and audit significance. We have also presented statutory audit and how an abolishing could affect the various interested parties.

Empirical foundation: The empirical work consists of the responses and opinions that our respondents have communicated.

Conclusions: The value of the audit is easy to define, while the views around statutory audit differ. In the future, an increasing number of specialists will have advisory roles where skills and close relationships will be the primary key to success.

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Sammanfattning.....	2
Abstract.....	3
1. Inledning.....	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Problemdiskussion	9
1.3 Forskningsfråga	11
1.4 Syfte... ..	11
1.5 Avgränsningar	11
2. Litteraturgenomgång	12
2.1 Allmänt om revision och revisorer.....	12
2.1.1 Revisorns uppgifter	14
2.1.2 Förväntningsgapet	15
2.1.3 Revisionens betydelse	16
2.1.4 Revisorns oberoende	17
2.2 Revisionsplikten	18
2.2.1 Definition av små företag.....	19
2.2.2 Konsekvenser av förslaget	20
2.2.2.1 Reviderade företag	20
2.2.2.2 Ägare och kapitalplacerare.....	21
2.2.2.3 Kreditgivare	22
2.2.2.4 Leverantörer.....	22
2.2.2.5 Kunder.....	22
2.2.2.6 Anställda.....	23
2.2.2.7 Det allmänna	23
2.2.2.8 Revisorer och redovisningskonsulter	24
2.2.2.9 En samlad bedömning	25
2.3 Internationell utblick	25
2.3.1 England.....	25
2.3.2 Danmark	26
2.3.3 Finland.....	26

3. Metod.....	27
3.1 Val av metod	27
3.1.1 Kvalitativa eller kvantitativa forskningsstrategier	27
3.1.2 Grounded theory.....	29
3.2 Personlig referensram.....	30
3.3 Intervjuer	30
3.3.1 Semistrukturerade intervjuer	30
3.3.2 Utformning av intervjuguide	31
3.3.3 Val av respondenter.....	33
3.3.4 Tillvägagångssätt vid intervjuerna	35
3.4 Skriftliga källor	35
3.4.1 Källkritik	36
3.5 Bedömning av rapportens kvalitet.....	36
3.5.1 Reliabilitet	36
3.5.2 Validitet	37
3.5.3 Trovärdighet	37
3.5.4 Äkthet	38
4. Debatten.....	40
4.1 Revisionspliktens för- och nackdelar	40
4.2 Åsikter från revisionsbranschen	41
4.3 Åsikter från SME samt deras intresseorganisation	42
4.4 Avskaffa i etapper eller över en natt?.....	43
4.5 Ur Skatteverkets perspektiv	45
5. Empiri.....	46
5.1 Concepts & Categories.....	46
5.2 Revisionsbyråer	46
5.2.1 Revisionens betydelse	46
5.2.2 Möjligheter	47
5.2.3 Hot.....	48
5.2.4 Framtid	48
5.2.5 Offentlig debatt	49
5.3 Redovisningsbyråer	49
5.3.1 Revisionens betydelse	49

5.3.2	Möjligheter	50
5.3.3	Hot	51
5.3.4	Påverkan på branschen	51
5.4	Banker.	52
5.4.1	Revisorns betydelse för beviljande av krediter	52
5.4.2	Inställning till ett avskaffande	52
5.4.3	Alternativa åtgärder	53
5.4.4	Positiva aspekter	53
5.4.5	Offentlig debatt	54
5.5	Skatteverket.	54
5.5.1	För- och nackdelar med revision	54
5.5.2	Utökade befogenheter	55
5.5.3	Alternativ till revision	55
5.6	SME	56
5.6.1	Revisorns betydelse	56
5.6.2	Alternativa lösningar	56
5.6.3	Framtidsperspektiv	57
5.6.4	Offentlig debatt	57
5.7	Sammanfattande jämförelse.	58
6.	Slutdiskussion.	61
6.1	Forskningsfrågan besvaras	61
6.2	Studiens teoretiska bidrag	63
6.3	Reflektioner över studiens slutsatser	64
6.4	Förslag till fortsatta studier	65
	Källförteckning	66

Bilaga 1: Intervjuguide redovisningsbyråer

Bilaga 2: Intervjuguide revisionsbyråer

Bilaga 3: Intervjuguide banker

Bilaga 4: Intervjuguide SME

Bilaga 5: Intervjuguide Skatteverket

1. Inledning

I detta kapitel ges en bakgrund och introduktion till ämnet som ska beröras, vilket leder fram till vår problemdiskussion. Vi redogör även för vår forskningsfråga, syfte och valda avgränsningar.

1.1 Bakgrund

Det har i modern tid förekommit ett antal större redovisningsskandaler där revisorer på något sätt varit inblandade. Bland de mest uppmärksammade kan nämnas Enrons kollaps 2002, då en brottsundersökning mot Enrons ledning inleddes.¹ När skandalen i Enron uppdagades 2001 och i samband med den efterföljande konkursen samma år pekades revisionsbyrån Arthur Andersen & Co. ut som ansvariga för skandalen av både media och regering.² Detta ledde till ökade regleringar och Sarbanes-Oxley Act, även kallad SOX, som syftar till att stärka den interna kontrollen över finansiell rapportering vilken godkändes den 30 juli 2002 av president George W. Bush. SOX omfattar alla företag som är noterade på den amerikanska börsen, eller som har obligationer på den amerikanska marknaden och som har minst 300 amerikanska ägare.³

Krav på revision av aktiebolag (AB), i Sverige uppställdes redan i 1895 års aktiebolagslag (ABL), dock med en något annorlunda innebörd än vad den har idag. Sedan dess har revisorn och revision haft och har fortfarande en stor betydelse och stark ställning för företag och dess intressenter.⁴ Den lagstadgade revisionsplikten har en lång historia och förebyggande av ekonomisk brottslighet, standardiserad information för olika intressenter samt nyttan för företagens ägare och kreditgivare anses som de övergripande skälen för dess införande.⁵ Under de senare åren har dock alltfler länder i vår omgivning avskaffat revisionsplikten för små och medelstora företag (SME), detta i enlighet med EG-rättens fjärde bolagsdirektiv som stadgar att de enskilda medlemsländerna själva kan bestämma

---

¹ PM 020515 Finansinspektionen ”Enron – lärdomar för finansiell tillsyn”

² Morrison, M.A. s. 338 Rush to judgment: the lynching of Arthur Andersen & Co CPA 15,2004

³ Sarbanes- Oxley Act

⁴ Norberg, Thorell, s. 16

⁵ Den samhällsekonomiska nyttan av revision, s. 5

om revisionsplikten ska avskaffas för SME eller inte.⁶ Huvudparten av medlemsländerna har valt att tillämpa direktivet och har avskaffat revisionsplikten.

Det är endast två av medlemsländerna i EU som valt att behålla revisionsplikten, nämligen Sverige och Malta.⁷ Så som det ser ut idag är alla AB i Sverige skyldiga att inneha en kvalificerad revisor. Den 14 december 2006 gav dock den svenska regeringen en utredare i uppdrag att föreslå de ändringar som krävs för att avskaffa revisionsplikten för SME, samt att utreda om en slopad revisionsplikt kräver andra typer av kontroller för att förebygga brott.⁸ Detta har diskuterats fram och tillbaka och den tredje april 2008 lades ett förslag om avskaffande av revisionsplikt för SME fram.⁹ Utredningen föreslår att endast fyra procent av aktiebolagen ska ha revisionsplikt. De positiva effekterna som medföljer detta är framför allt väsentliga kostnadsbesparingar. De små företagen kommer även att ha frihet att välja de redovisnings- och revisionstjänster de behöver. Detta kommer att leda till att utbudet på marknaden för dessa typer av tjänster kommer att bli mer varierat och priserna sjunka. Detta kommer att ge de svenska företagen bättre förutsättningar att möta konkurrens från företag som inte har revisionsplikt. De negativa effekterna av ett avskaffande består framför allt av oron över att den ekonomiska brottsligheten skulle öka.¹⁰

Sverige är, som tidigare nämnts, nästan ensamt inom EU när det gäller revisionsplikten. En utredning gjord av professorerna Per Thorell, Ernst & Young, och Claes Norberg, Lunds universitet, visade att även Sverige bör avskaffa revisionsplikten. De menar att kravet på revision på grund av de höga kostnaderna kan innebära en nackdel för SME i den internationella konkurrensen. De anser att för de situationer som det kan uppstå behov av revision så kommer intressenten att ställa krav på detta och om företaget bedömer att det är värt kostnaden så köper de revisionstjänsten. Tanken är att en revision som är efterfrågestyrd blir mer effektiv och ändamålsenlig. Vad gäller oron över att den ekonomiska brottsligheten skulle öka på grund av avskaffandet av revisionsplikt kan man inte av studier gjorda i andra EU-länder där avskaffande skett visa att så skulle vara fallet.

---

⁶ 78/660/EEG, artikel 51, s. 36

⁷ Företagarförbundet, www.ff.se 20080408

⁸ Allt om revision, www.alltomrevision.wordpress.com 20080330

⁹ Regeringens hemsida www.regeringen.se 20080330

¹⁰ SOU 2008:32, s. 9-10

Den brottsförebyggande effekten har alltså inte visat sig vara en anledning till att behålla revisionsplikten för SME.¹¹

Trots de kostnadsbesparingar som kan göras finns det ändå de som menar att det kostar att avskaffa revisionsplikten. Dan Brännström, generalsekreterare i FAR SRS, menar att det förtroende som byggt upp av transparens och god kvalitet i företagens redovisning bidrar till det svenska näringslivets framgångar och effektivitet. En förenkling genom avskaffandet av revisionsplikten kan leda till minskat förtroende inom näringsliv och samhälle. För företag som väljer att avskaffa revisionsplikten kan förluster i form av minskad effektivitet och lönsamhet uppstå när de inte får ta del av de synpunkter och förbättringsförslag en revision innebär.¹²

I en studie genomförd av Tobias Svanström framkommer att företag i allmänhet inte upplever att revision innebär onödig tidsåtgång eller utgör en ekonomisk börda, vilket verkar vara huvudargumenten för ett avskaffande. Tvärtom anses revisionen bistå företagen med viktiga kunskaper och lärdomar och företagen anser att nyttan är hög jämfört med kostnaderna. Studien visar att det råder en allmän uppfattning om att revisionsplikten är till nytta och hela 77 procent av företagen uppger att de frivilligt skulle välja revision.¹³

1.2 Problemdiskussion

Med hänsyn till den utredning som publicerades den tredje april 2008 är det eventuella avskaffandet av revisionsplikten för SME i Sverige ett synnerligen högaktuellt ämne. Frågan har debatterats kraftigt fram och tillbaka av de sakkunniga. I debatten, som kommer att behandlas mer ingående nedan har man försökt att klargöra vilka konsekvenser ett eventuellt avskaffande kommer att innebära. Man försöker att beräkna kostnadsbesparingar för de företag som idag omfattas av revisionsplikten. Vidare ställer man sig frågan huruvida den ekonomiska brottsligheten kommer att öka och hur kreditgivare och andra institutioner kommer att ställa sig till redovisningens tillförlitlighet.

---

¹¹ Allt om revision, www.alltomrevision.wordpress.com 20080330

¹² Privata affärer www.privataaffarer.se 20080408

¹³ Svanström, "Företagen vill behålla revisionsplikten", Balans nr. 11 2006

Det vi saknar i debatten är hur de som berörs av ett eventuellt avskaffande ställer sig till frågan, nämligen de SME som idag är reglerade enligt lag att ha en kvalificerad revisor. Många av dessa företag är ägarledda fåmansföretag där ägaren i många fall enbart har grundläggande eller ringa kunskap inom ekonomiska frågor. För dessa fungerar revisorn som ett bollplank och är till stor hjälp vid såväl skattetekniska som bolagstekniska frågor.

Ett av våra nordiska grannländer, Danmark, var för några år sedan i samma situation som vi är idag. Den utredningen ledde fram till en avreglering avseende revisionsplikten som trädde i kraft 2006. Dock skiljer sig den danska avregleringen något från det förslag som nu presenterats i Sverige. Man har bland annat valt något lägre gränsvärden. I Danmark valde man att avskaffa revisionsplikten för de allra minsta företagen med anledning av att man ville minska de administrativa kostnaderna för dessa företag och därmed förbättra deras konkurrensmöjligheter inom EU.¹⁴

Dock har man i Danmark ännu inte kunnat observera någon märkbar effekt. En undersökning utförd av danska Erhvervsbladet 2006 visade att 70 procent¹⁵ av de av lagändringen berörda företagen frivilligt kommer att fortsätta få sina räkenskaper reviderade. En annan undersökning utförd av Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, vilken kan jämföras med det svenska Bolagsverket, visade att endast 40 procent¹⁶ av de berörda företagen hade för avsikt att välja bort revisorn. Det var även Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som vid utformandet av rapporten gjorde beräkningar på hur mycket de danska SME skulle spara på avregleringen, något som de kritiserats starkt för och som vållat livlig debatt¹⁷, något vi återkommer till i debattgenomgången. Anledningen till att effekterna av den nya lagen dröjer kan ha enkla förklaringar såsom att det krävs en ordinarie bolagsstämma där man kan ta beslut om att slopa revisionen för det efterföljande året.¹⁸

Det finns redan mycket skrivet kring avskaffandet av revisionsplikten men eftersom det först nu har lagts fram ett förslag anser vi att det är relevant att skriva om det igen. Vi kommer att undersöka hur många det är som egentligen väljer bort sin revisor då det

---

¹⁴ Pontoppidan, C.A. "När revisionsplikten avskaffades i Danmark", Balans nr.2 2007

¹⁵ Erhvervsbladets nätupplaga, www.erhvervsbladet.dk 2008-04-08

¹⁶ Pontoppidan, C.A. "När revisionsplikten avskaffades i Danmark", Balans nr.2 2007

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

lagstadgade kravet försvinner. Om man då väljer att behålla sin revisor, vilka är då de bakomliggande faktorerna till detta? Är det rentav så att då kraven i lagen tas bort så ställs kraven istället av andra intressenter såsom banker och andra liknande institut. Leder sloandet av revisionsplikten istället till merkostnader på andra områden och sparar företagen egentligen något på detta?

1.3 Forskningsfråga

Vad anser berörda aktörer om revisionspliktens vara eller icke vara och hur kommer de att påverkas om förslaget går igenom?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken påverkan ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten kommer att innebära för revisionsbyråer, redovisningsbyråer, banker, Skatteverket och även till viss del ur företagens synvinkel.

1.5 Avgränsningar

Ett slopande av revisionsplikten för SME i Sverige skulle innebära stora förändringar för väldigt många AB, närmare bestämt 313 000.¹⁹ Till dessa företag finns ett oerhört stort antal olika intressenter. Vi kommer i vår studie att försöka klargöra revisionens värde för de intressentgrupper som vi anser mest relevanta. Därför kommer vi att undersöka hur revisorerna, vilka förmodligen är den grupp som kommer att påverkas mest av en lagändring, ställer sig till förslaget. Även bankerna och hur deras kreditbedömningar påverkas kommer vara föremål för undersökning. Redovisningskonsulter, som förmodligen kommer att känna av en ökad konkurrens då revisionsbyråerna i större utsträckning kommer att utföra redovisningstjänster kommer också att beaktas i vår uppsats. Som jämförelseobjekt kommer vi i första hand använda oss av våra nordiska grannländer, Danmark och Finland där man nyligen genomfört motsvarande lagändring som nu är aktuell i Sverige. Vi kommer även att jämföra med England, där revisionsplikten avskaffats etappvis med start 1993, eftersom effekten av den här typen av förändringar först kan mätas fullt ut efter en viss tid.

---

¹⁹ Dagens industri www.di.se 20080403

2. Litteraturgenomgång

I detta kapitel kommer vi inledningsvis att redogöra för revisorns och revisionens roll i samhället. Vi kommer även att gå igenom revisionsplikten och dess innebörd samt vilka konsekvenser ett avskaffande kan innebära. Slutligen ges en internationell utblick.

2.1 Allmänt om revision och revisorer

Sten Jönsson vid Göteborgs universitet skrev år 1991 en artikel som behandlar den svenska redovisningsregleringens framväxt och inrättandet av en professionell yrkeskår inom detta område. Jönsson framhäver även vikten av debatt och dess förmåga att lösa potentiella problem när man går från statlig reglering till marknadsreglering. Redan 1985 skrev han en bok kallad "Eliten och normerna" där en av de slutsatser han drog var att opinion vad gäller redovisningsfrågor bildas genom artiklar i fackpress. Han skriver dock att det inte räcker med en artikel utan man måste få till stånd en debatt och hålla frågan levande under en viss tid.²⁰

Jönsson skriver vidare i sin artikel att traditionellt sett har systemet med redovisning och dess normer baserats på funktionalitet. Med givna ingångsdata tillämpas redovisningsnormerna och resultatet fastställs av systemet vilket kan anpassas efter uppdragsgivarens krav. Med hänsyn till syftet ska behoven av funktionalitet fastställas i systemet för redovisning. Syftet med dessa system bestämmer vilka data man använder sig av och hur de används för att framställa de rapporter som krävs. Förändringar i förutsättningarna som leder till alternativa sätt att använda räkenskapsinformation skulle förmodligen orsaka förändringar både i teori och i praktik. Ett problem som finns inom detta område är att det inte finns någon till fullo gemensam standard för hur dessa rapporter och räkenskaper ska utformas, även om det på senare år lagts ner mycket energi på att harmonisera redovisningsstandards. Anledningen till att denna gemensamma standard saknas kan bero på att man inte inser vilken samhällsnytta redovisningen har. Det faktum att redovisningens betydelse beror på i vilket sammanhang den används antyder att

---

²⁰ Jönsson, s. 187

den kan betecknas som ett kulturellt fenomen, samma information kan alltså tolkas olika av olika kulturer.²¹

I sin artikel lyfter Jönsson bland annat fram de svenska kommunernas framväxt och deras ansträngningar för att införa en gemensam redovisningsstandard som exempel. I Sverige genomförde man under 1900-talets första decennier ett genomgripande utvecklingsarbete vad gällde redovisningsstandards för landets kommuner med hjälp av Statistiska Centralbyrån (SCB). I denna utredning deltog Wilhelm Nektman, tidigare rådgivare åt SCB. 1920 presenterade Nektman utredningens förslag och detta antogs sedermera.²² Kraven på enhetlig redovisning ökade ytterligare i takt med att förskingringarna uppmärksammades allt mer. Den svenska revisionspraxisen ansågs otillräcklig och problemet lyftes upp i Riksdagen där man konstaterade att redovisningsstandards var i behov av att göras än mer enhetliga för att underlätta revisionen. Situationen varierade kraftigt beroende på om det var professionella redovisare som utförde arbetet eller om det var lekmän som upprättade räkenskaperna. Professionaliteten inom kåren fick alltså en ökad betydelse.²³ Fram till 1980-talet förändrades redovisningsstandarden för de svenska kommunerna åtskilliga gånger. Varje gång standarden reviderades föregicks det av en livlig debatt. Jönsson menar att standardens utveckling visar hur redovisning och revision spelade en viktig roll i kommunernas frigörelse från staten.²⁴ Hur dagens debatt förhåller sig vad gäller avskaffandet av revisionsplikten presenteras i kapitel fyra.

De flesta nutida förklaringar rörande revisionsprocessen innehåller ett generellt krav på att revisorn skaffar sig tillräckligt relevanta och tillförlitliga revisionsbevis, för att sedan kunna uttala sig om ett bolags finansiella dokument.²⁵ Syftet med redovisningsinformation är alltså baserat på tillförlitlighet och det övergripande syftet med redovisning är att förse intressenter med användbar information om företaget. Intressenterna är i sin tur beroende av revisorer för att säkerställa kvaliteten på denna information.²⁶ Enligt FAR SRS lyder definitionen av revision:

---

²¹ Jönsson, ”Role making for accounting while the state is watching”

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

²⁵ Power, s. 18

²⁶ Öhman, Häckner, Jansson, Tschudi, s. 4

” Revision är att kritiskt granska, bedöma och uttala sig om redovisning och förvaltning.”²⁷

En revision innebär att revisorn ska granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna för att öka trovärdigheten åt ekonomisk information som bolag lämnar. I en revision ingår även att bedöma redovisningsprinciperna och företagsledningens tillämpning av dessa.²⁸ Av största vikt är att arbetet utförs med opartiskhet och självständighet samt att revisorn iakttar tystnadsplikt. Utan dessa faktorer skulle omvärlden inte ha förtroende för revisorns arbete.²⁹

2.1.1 Revisorns uppgifter

Revisorn har en kontrollerande funktion och ingår inte i bolagets beslutsorganisation.³⁰ Revisorns uppgifter definieras i ABL 9 kapitlet³¹ där det bland annat stadgas att revisorn har till uppgift att granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Denna granskning ska vara så ingående och omfattande som god revisionssed kräver. Målet med revisionen är att revisorn ska lämna en revisionsberättelse där han eller hon uttalar sig om granskningsunderlaget. Tillsammans med årsredovisningen ligger revisionsberättelsen till beslutsunderlag för bolagets intressenter.³² För att information som reviderats verkligen ska anses ha tillförts den tillförlitlighet som intressenterna söker finns det ett antal generella principer som revisorn måste följa.

God revisionssed anger hur en revision ska genomföras och det är revisorns skyldighet att följa detta. Det handlar om kunskap, erfarenhet och professionellt omdöme. Seden utvecklas både internationellt, inom FAR SRS, av Revisorsnämnden och genom domstolarnas praxis. I RS, Revisionsstandard i Sverige anges vad god revisionssed är.³³

Revisorn ska även iaktta god revisorssed. Detta är en yrkesetisk standard avsedd att styra revisorns agerande vid bland annat enskilda uppdrag. Seden kan även omfatta revisorns

---

²⁷ Moberg, s. 34

²⁸ FAR SRS - Den samhällsekonomiska nyttan av revisionen, s. 13

²⁹ FAR förlag, s. 107

³⁰ Moberg, s. 39

³¹ ABL (2005:551), 9 kap.

³² FAR förlag, s. 26

³³ FAR förlag, s. 24

agerande utanför yrkesutövningen. Man kan se god revisorssed som en mått för acceptabelt beteende, en rättslig standard som revisorn måste följa.³⁴ En viktig yrkesetisk regel som ingår i begreppet god revisorssed är att revisorn ska tillämpa god revisionsed. FAR SRS och Revisorsnämndens tillsynsverksamhet ger vägledning om revisorsetiken.³⁵

Ytterligare två principer som revisorn ska följa är principerna om tillförlitlighet och professionalism. Eftersom en av revisionens viktigaste funktioner är att skapa tilltro till den ekonomiska information som bolag lämnar är tillförlitligheten av stor betydelse. Detta innebär att revisorn ska vara opartisk och självständig i förhållande till sin klient.³⁶ Revisorn ska även uppträda professionellt. Detta innebär att revisorn ska värna om sin yrkesmässiga integritet och objektivitet vid utförande av uppdrag samt en skyldighet att vara rättvis och intellektuellt hederlig. Dessutom ska han eller hon stå fri från intressen som kan komma i konflikt med klienten. Revisorn får inte heller ingå sådana relationer till klienten som kan rubba utomstående intressenters förtroende för revisorns granskningsarbete.³⁷

2.1.2 Förväntningsgapet

De många företagsskandaler som under senare år uppstått har upprört såväl enskilda människor som samhällsorganisationer över vad de uppfattar som revisorernas passivitet. Revisorerna menar däremot att det inte ingår i deras arbetsuppgifter att fungera som en moralisk polis över styrelser och företagsledningar.³⁸ Revisorer menar att allmänheten förväntar sig för mycket av revision och att revision liksom redovisning inte är någon exakt vetenskap.³⁹ Morrison menar även att det är omöjligt för revisorer att revidera all information som tillhandahålles av redovisaren.⁴⁰ Vissa hävdar att revisorer medvetet framställer frågan om vad revisorer verkligen gör på ett sätt som skapar oklarheter för allmänheten och att det blir svårt att skilja revisionens framgångar från revisorns framgångar. Det vill säga att ett bolags ekonomiska information kan vara tillräckligt tillförlitlig tack vare en väl genomförd revision eller tack vare en god intern kontroll inom

---

³⁴ Diamant, s. 54-55

³⁵ FAR förlag, s. 24

³⁶ Moberg, s. 91

³⁷ FARs samlingsvolym del 2, s. 119 ff

³⁸ Johansson, Häckner, Wallerstedt, s. 9

³⁹ Artsberg, s. 116

⁴⁰ Öhman, Häckner, Jansson, Tschudi, s. 4

bolaget.⁴¹ Skillnader i uppfattningar och förväntningar mellan å ena sidan allmänheten och å andra sidan revisorerna har lett till vad som kallas ett förväntningsgap. Detta är ingen ny företeelse utan har funnits lika länge som revisorsprofessionen.⁴² Det ökade förväntningsgapet utgör ett problem för både revisorsprofessionen och samhället i stort eftersom opålitlig information leder till ett ineffektivt näringsliv.⁴³

När ett förväntningsgap uppstår handlar det framför allt om obalanser i relationer och olika syn på vad som är rätt och fel. För att balanskravet ska kunna uppnås måste revisorerna vara uppmärksamma på de krav, förväntningar och utvecklingstrender som figurerar i omvärlden. Internationaliseringen av företagandet ökar hela tiden kraven på revisorerna och frågan om revisorsprofessionen är i takt med dessa krav och förväntningar kvarstår.⁴⁴

2.1.3 Revisionens betydelse

I en rapport kallad "*Den samhällsekonomiska nyttan av revision*", framtagen på uppdrag av FAR SRS, diskuteras nyttan av revision ur ett välfärdsperspektiv. Ur rapporten kan man utläsa att revisionsplikt innebär en samhällsekonomisk kostnad samtidigt som den medför positiva effekter för samhället i stort. Om revisionsplikten avskaffas måste hänsyn tas till att dessa positiva effekter försvinner.⁴⁵ Revisionen syftar till att öka tillförlitligheten på ekonomisk information som bolag lämnar ifrån sig och om inte revisorn sköter detta arbete måste var och en av ett företags intressenter själva utföra kontroller genom att skaffa tillräcklig information för att skapa tilltro till företaget.⁴⁶ Revisorns roll är att som oberoende part kvalitetssäkra och därmed öka trovärdigheten för information som företag lämnar ifrån sig. Att revisionen utförs på ett korrekt och opartiskt sätt är av största vikt för ett företags intressenter. Oberoende av om man är ägare, kreditgivare, kund, leverantör eller anställd har man ett intresse av att kunna skapa tilltro till företagets ekonomiska rapportering, vilket en revision kan erbjuda.⁴⁷ Revisionen ger en kvalitetsstämpel på att informationen är tillförlitlig, vilket gör att revision anses vara en

---

⁴¹ Power, s. 27

⁴² Johansson, Häckner, Wallerstedt, s. 9

⁴³ Johansson, Häckner, Wallerstedt, s. 11

⁴⁴ Johansson, Häckner, Wallerstedt, s. 12 ff

⁴⁵ Den samhällsekonomiska nyttan av revision, s. 1

⁴⁶ FAR förlag, s. 19 ff

⁴⁷ Ibid.

viktig funktion i det moderna samhället. Utan tillförlitlig information skulle samhället och näringslivet i många sammanhang inte fungera.⁴⁸

2.1.4 Revisorns oberoende

Det finns en djupt rotad uppfattning om att revision inte har något värde utan en oberoende revisor. Den externa revisionen anses överlägsen den interna av framför allt denna anledning.⁴⁹ I Revisorslagen uppställs krav på att revisorn ska utföra sina uppdrag med opartiskhet och självständighet samt vara objektiv i sina ställningstaganden⁵⁰, det vill säga krav på att revisorn ska uppträda som en oberoende granskare. Kravet på oberoende anges ofta som en av de mest centrala förutsättningarna för att revisionen ska kunna fylla sin funktion och det är viktigt att revisorn är såväl faktiskt som synbart oberoende. Det faktiska oberoendet riktar sig mot revisorns egen uppfattning om hans eller hennes förmåga att utföra uppdraget med den opartiskhet och självständighet som krävs. Det synbara oberoendet tar istället fasta vid att revisorn ska uppfattas som oberoende gentemot omvärlden vilket innebär att det ställs krav på revisorns karaktär och uppträdande.⁵¹

21§ Revisorslagen innehåller en analysmodell som används för att pröva revisorns oberoende. Paragrafen stadgar att en revisor, för varje uppdrag, ska pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. Om det föreligger sådana omständigheter ska revisorn avböja eller avsäga sig uppdraget. Paragrafen är utformad som en presumtionsregel vilket innebär att revisorn måste avböja eller avsäga sig revisionsuppdrag så fort förtroenderubbade omständigheter föreligger, om det inte genom motåtgärder går att eliminera denna förtroenderisk.⁵² Om inga hot går att identifiera är revisorn fri att utföra revision åt bolaget. Revisorn måste dock vara uppmärksam på att något eller flera av dessa hot kan uppstå under arbetets gång. I betänkandet till den utredning som nu lagts fram angående avskaffandet av revisionsplikten sägs att det inte kan uteslutas att den svenska analysmodellen är onödigt betungande samt medför viss rättsosäkerhet för revisorerna och utredningen anser därför att det kan finnas skäl att se över denna modell. I detta sammanhang anser utredningen även att bestämmelserna om jäv i 9 kap. ABL bör ses över. Jävsbestämmelserna hindrar

---

⁴⁸ Johansson, Häckner, Wallerstedt, s. 11

⁴⁹ Power, s. 132

⁵⁰ Revisorslag (2001:883)

⁵¹ Diamant, s. 162 ff

⁵² Prop. 2000/01:146, s. 59 ff

bland annat revisorn från att biträda vid klientens bokföring. AB som väljer frivillig revision, om förslaget går igenom, måste för denna anlita en revisor som inte överskrider dessa bestämmelser, annars får årsredovisningen inte föras med en påteckning om att den har reviderats. Utredningen föreslår inte i dagsläget några ändringar men menar att en översyn av dessa regler är nödvändiga.⁵³

Adam Diamant har tagit upp aspekter kring regleringen av revisorns oberoende. Han menar att eftersom revisionens syften är begränsade så måste det även innebära att kraven på oberoende begränsas till vad som rimligtvis kan krävas i förhållande till effektiviteten och nyttan.⁵⁴ Han menar att vi i Sverige har en relativt hård syn på revisorns oberoende, vilket vi är ganska ensamma om, och att detta kan leda till negativa konsekvenser för den svenska revisorsnärings för tillhandahållande av revisorstjänster.⁵⁵ Vad gäller oberoenderegleringens utveckling anser han att internationaliseringen som pågått under senare år inom revisionsbranschen bör få ett tydligare genomslag på den svenska regleringen. Bland annat framhäver han vikten av att skilja mellan revision i bolag av allmänt intresse och övriga mindre bolag. Verksamheter som inte är av allmänt intresse, det vill säga SME, har oftast inte ett lika utpräglat skyddsvärde i ett internationellt perspektiv. Han anser att oberoendefrågorna bör regleras genom ett av Revisorsnämnden meddelat ramverk där skillnaderna mellan bolag av allmänt intresse och SME tydligt ska beaktas. En effektiv reglering förutsätter en ändrad syn på oberoenderegleringen som bygger på en bas av allmänna regler och en påbyggnad för bolag av allmänt intresse.⁵⁶

2.2 Revisionsplikten

Som tidigare har nämnts har den lagstadgade revisionsplikten en lång historia och att på olika sätt skydda företagens intresser sågs som de övergripande skälen för dess införande.⁵⁷ Däremot så pågår det inom EU för närvarande ett arbete med regelförenkling. Målet är att minska de administrativa bördorna för de europeiska företagen så att de har möjlighet att bli mer konkurrenskraftiga och på så sätt kan stimulera Europas ekonomi. Ett sätt att uppnå detta är att avskaffa revisionsplikten för SME.⁵⁸ Som det ser ut idag så är det

---

⁵³ SOU 2008:32, s. 213-214

⁵⁴ Diamant, s. 168

⁵⁵ Diamant, s. 295

⁵⁶ Diamant, s. 406-407

⁵⁷ Den samhällsekonomiska nyttan av revision, s. 5

⁵⁸ SOU 2008:32, s. 171

endast Sverige och Malta som valt att behålla revisionsplikten,⁵⁹ men den svenska regeringen har förklarat att den vill genomföra regelförenklingsarbetet redan till år 2010 och har tillsatt utredningar med uppdrag att föreslå kostnadsreducerande åtgärder för SME. En av dessa är ”*Utredningen om revisorer och revision*” som arbetar med att avskaffa revisionsplikten för SME.⁶⁰ Frågan om avskaffandet av revisionsplikt för SME har diskuterats länge och redan 1998 behandlades frågan i ett lagstiftningsärende. Då fördes en diskussion om att det var det allmännas intresse som motiverade revisionsplikten medan det i dagens debatt läggs större fokus på småföretagens intressen genom möjligheter till kostnadsreduceringar.⁶¹ Ett avskaffande verkar däremot primärt vara en fråga om omfördelning av resurser där kostnaderna för revision överförs från SME till intressenterna, vilket innebär att de argument som en gång var anledningen till att revisionsplikten infördes fortfarande är av stor betydelse.⁶²

2.2.1 Definition av små företag

Det fjärde bolagsrättsliga direktivet behandlar skyldigheten att upprätta och låta revidera årsbokslut samt förvaltningsberättelse för bolag med begränsat ägaransvar. På ett flertal punkter medger emellertid direktivet undantag för SME. När direktivet implementerades i Sverige vid mitten av 1990-talet avvisades tanken på att utnyttja dessa undantagsbestämmelser eftersom man ansåg att det skulle leda till en försämring av svensk redovisningsstandard.⁶³ Det är denna tanke, i samband med arbetet med ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten, som måste omprövas.

Enligt artikel 51 kan medlemsstaterna befria vissa företag från revisionsplikten, nämligen de som inte överskrider eller endast överskrider ett av de uppsatta gränsvärdena. Från och med den femte september 2008 kommer dessa gränsvärden att vara:

- 4 400 000 euro i balansomslutning
- 8 800 000 euro i nettoomsättning
- 50 anställda⁶⁴

---

⁵⁹ Företagarförbundet, www.ff.se 2008-04-08

⁶⁰ SOU 2008:32, s. 171

⁶¹ Den samhällsekonomiska nyttan av revision, s. 6

⁶² Den samhällsekonomiska nyttan av revision, s. 37-38

⁶³ SOU 2008:32, s. 179 ff

⁶⁴ Ibid.

Med tillämplig växlingskurs och med beaktande av EU:s omräkningsmarginal föreslås att gränsvärdena för de svenska aktiebolagen läggs på 41,5 miljoner kronor i balansomslutning, 83 miljoner kronor i nettoomsättning samt 50 anställda. De AB som inte överskrider eller endast överskrider ett av dessa gränsvärden kan alltså undantas från revisionsplikt.⁶⁵ I Sverige finns det 953 920 företag registrerade i SCB:s företagsregister. Av dessa är 259 998 aktiva AB⁶⁶ och går förslaget igenom innebär detta att huvudparten av de svenska AB kommer att kunna använda sig av undantagsbestämmelserna och därmed avböja revision.

2.2.2 Konsekvenser av förslaget

För att kunna utreda konsekvenserna av revisionspliktens avskaffande måste vi analysera vilka det är som behöver revision. Eftersom resultatet av revisionen redovisas i en revisionsberättelse till vilken årsredovisningen hänvisar, är det enkla svaret att alla som berörs av företagets externa redovisning behöver revision för att kunna lita på den information som ges ut.⁶⁷ Vi ska nu beskriva hur de olika intressenterna kan komma att påverkas och hur stor betydelse ett avskaffande har enligt vad som presenteras i utredningen, *SOU 2008:32 Avskaffande av revisionsplikten för små företag*, som lagts fram.

2.2.2.1 Reviderade företag

Genom att använda sig av en revisor kan en företagsledning dra nytta av en kompetent granskning som dessutom i viss mån kan förenas med rådgivning. Revisorn har dock inget primärt ansvar utan han eller hon har till uppgift att granska om företaget sköter bokföring och medelsförvaltning lagenligt samt i vissa fall anmärka på missförhållanden och eventuellt lämna förslag på förbättringar. För de bolag som väljer att inte längre använda sig av en kvalificerad revisor borde en förstärkning av internkontrollen bli aktuell för att försäkra sig om att allt sköts på rätt sätt. En annan lösning är att bolaget kan lägga ut bokföringen på en redovisningsbyrå. Aktörer inom revisions- och redovisningsbranschen håller just nu på med att arbeta fram alternativ till revision som kan komma att väljas av de SME som inte önskar revision enligt ABL.⁶⁸

---

⁶⁵ SOU 2008:32, s. 187

⁶⁶ SCB:s företagsregister, www.scb.se 2008-04-23

⁶⁷ SOU 2008:32, s. 245

⁶⁸ SOU 2008:32, s. 247 ff

Om revisionsplikten avskaffas kommer frågan om ansvarsfrihet för personer i bolagets ledning att behandlas utan tillgång till vare sig en revisionsberättelse eller ett yttrande från revisorn. Utan denna oberoende externa granskning finns det risk för att skadeståndsgrundande handlingar som ledningen gjort sig skyldiga till inte uppmärksammas. Detta innebär att aktieägarna förlorar ett kontrollinstrument vilket kan leda till negativa effekter på bolagets resultat och ställning. Faktum är dock att i huvudparten av SME så deltar ägarna i bolagets dagliga verksamhet vilket innebär att de har kunskap om bolagets organisation och om hur det fungerar. Skulle det trots detta uppstå ett behov av en översyn av organisationen och förvaltningen så kan bolaget införskaffa denna tjänst externt av revisionsbyråer eller organisationskonsulter.⁶⁹

En grundtanke med förslaget om avskaffandet är att ge företagen möjlighet att välja vilka redovisnings-, revisions- och organisationstjänster de önskar. Detta innebär att utbudet av dessa tjänster blir efterfrågestyrt istället för lagreglerat vilket rimligtvis borde leda till högre marknadseffektivitet, något som även är positivt för dem som idag köper revision.⁷⁰

2.2.2.2 Ägare och kapitalplacerare

Ägare och kapitalplacerare behöver information för att kunna ta beslut om att köpa, sälja eller behålla aktier. De behöver även information om bolagets förmåga att i framtiden lämna utdelning på kapitalet. Denna information anses mer tillförlitlig om den granskats av en oberoende och självständig kvalificerad revisor. De flesta AB och speciellt de som berörs av förslaget, har däremot endast en eller ett fåtal ägare. Dessa är ofta aktiva i företaget och har på så sätt insyn i bolagets räkenskaper och förvaltning. Det är även så att i ett AB med högst 10 aktieägare har aktieägarna alltid rätt att ta del av räkenskaper och andra handlingar som rör bolagets verksamhet i den mån det behövs för att aktieägaren ska kunna bedöma bolagets ställning och resultat. Behovet av extern granskning är därmed begränsat ur ägarnas synvinkel i fåmansföretag. För bolag som inte klassas som fåmansföretag innebär förslaget försämrade möjligheter till insyn. Därför har en ny bestämmelse föreslagits i ABL som innebär att en aktieägarminoritet med 10 procent av aktiekapitalet har möjlighet att kräva att bolaget ska ha revision. Sammanfattningsvis

---

⁶⁹ SOU 2008:32, s. 247 ff

⁷⁰ Ibid.

anser utredningen att ett avskaffande av revisionsplikten endast har liten betydelse för ägare och kapitalplaceringar.⁷¹

2.2.2.3 Kreditgivare

Kreditgivare behöver information för att kunna bedöma bolagets förmåga att betala räntor och amorteringar, vilken anses mer tillförlitlig om den granskats. I den utsträckning som SME ansöker om lån ställs det vanligtvis krav på att de ska lämna fullgod säkerhet för lånet. Dessa krav kan komma att skärpas för bolag som saknar revisor men enligt vad utredningen kommit fram till så läggs vid kreditprövningen stor vikt vid hur bolaget tidigare skött lån och om bolaget är känt som en god kund. Kreditgivaren kan även begära in en kreditupplysning från exempelvis Upplysningscentralen för att försäkra sig om bolagets betalningshistoria. Därför anser utredningen att det inte finns skäl att befara att SME som väljer att avskaffa revisionen förlorar nuvarande möjlighet att ta upp lån eller tvingas ta lån på sämre villkor.⁷²

2.2.2.4 Leverantörer

Leverantörer behöver också information som kan visa på huruvida bolaget kan betala för beställda varor. Enligt vad utredningen kommit fram till verkar frågan om bolaget har revisor eller inte skäligen ointressant ur leverantörers synvinkel. Anledningen till detta är att en leverantör istället kan använda sig av ett antal olika juridiska lösningar som exempelvis ägarförbehåll. Utredningen anser därför att marknaden snabbt kommer att kunna anpassa sig till det förhållande att mindre AB inte har revision.⁷³

2.2.2.5 Kunder

Ur kundernas synvinkel anser utredningen att förslaget om avskaffandet av revisionsplikten för mindre bolag inte kommer att ha någon nämnvärd betydelse för bolag att handla med olika kunder. Anledningen till detta är att det är väldigt sällsynt att kunder efterfrågar information om huruvida bolagets ekonomiska information blivit granskat av en revisor eller ej. För köp mellan näringsidkare kan en önskan om revision vara större men utredningen anser inte heller att dessa situationer kommer vålla några problem.⁷⁴

---

⁷¹ SOU 2008:32, s. 252-253

⁷² SOU 2008:32, s. 253-254

⁷³ SOU 2008:32, s. 254-255

⁷⁴ SOU 2008:32, s. 255-256

2.2.2.6 Anställda

Många av de mindre aktiebolagen har inga anställda och andra endast några stycken varav många ofta är familjemedlemmar. I dessa fall har revisorn inte någon praktisk betydelse för de anställdas möjligheter till insyn i bolaget. I lite större bolag kan de anställda med hjälp av medbestämmandelagen eller lagen om styrelserepresentation för privatanställda få rätt till insyn i bolaget. Detta gör att utredningen inte anser att ett avskaffande har någon större betydelse för de anställda.⁷⁵

2.2.2.7 Det allmänna

Skatteverket behöver ekonomisk information om bolag för att kunna fastställa beskattningsunderlaget. Utredningen anser inte att ett avskaffande kommer att innebära några konsekvenser vad gäller Skattemyndighetens möjligheter att erhålla skatteintäkter. Utredningen anser dock att Skattemyndighetens kontrollverksamhet hade kunnat kompletteras genom nya bestämmelser om bland annat utökad uppgiftsskyldighet för bolag, vilket inte borde medföra några kostnadsökningar eftersom detta skulle kunna användas istället för, eller som ett komplement till, andra mer tidskrävande utredningsmetoder. Eftersom utredningen inte anser att skatteintäkterna kommer att påverkas märkbart innebär detta att den inte heller anser att avskaffandet kan motivera en utökad kontroll av de bolag som väljer att avstå från revision. Med detta menar utredningen att Skatteverket inte ska utföra den granskning som revisorerna gör idag. Utredningen anser alltså inte att Skatteverkets kontroller totalt sett bör utökas men att Skatteverket inom ramen för sitt budgetanslag bör pröva om avskaffandet motiverar en omläggning av eller justering i verkets granskningsrutiner.⁷⁶

Vad gäller åtgärder för att bekämpa ekonomisk brottslighet gäller sedan år 1999 att revisorer ska anmäla vissa brottsmisstankar till åklagare. Ekobrottsmyndighetens statistik visar däremot att dessa brottsanmälningar är väldigt få jämfört med anmälningar från exempelvis Skatteverket och konkursförvaltare. Utredningen anser därför inte att revisorernas anmälningsplikt har någon avgörande betydelse i kampen mot ekonomisk brottslighet.⁷⁷ Norberg och Thorell skriver i sin rapport att anmälningsskyldigheten verkar vara mycket begränsad och att ett borttagande av revisionsplikten knappast kan ha någon

---

⁷⁵ SOU 2008:32, s. 256

⁷⁶ SOU 2008:32, s. 256-258

⁷⁷ SOU 2008:32, s. 228-229

avgörande effekt. De menar att en förklaring till detta kan vara att revisorer måste avgå om de lämnar en anmälan. Detta innebär en intressekonflikt som försvagar incitamenten till att anmäla brott.⁷⁸

2.2.2.8 Revisorer och redovisningskonsulter

Utredningens förslag innebär att revisorernas intäkter av lagstadgad revision kan komma att minska med nära sex miljarder kronor vilket innebär ett intäktsbortfall på nästan 70 procent. Utredningen bedömer dock att drygt 50 procent av företagarna kommer att välja frivillig revision och bland de bolag vars omsättning ligger över cirka 10 miljoner kronor antas 75-80 procent välja frivillig revision. Dessa siffror antas däremot minska något efterhand som marknaden utvecklar alternativ till revision, vilka klienterna anser vara mer prisvärda och som bättre kan anpassas efter bolagens specifika behov. Intäktsbortfallet behöver dock inte bli så stort med tanke på att många bolag med stor sannolikhet antas anlita revisorer för rådgivning och biträde i ekonomiska och juridiska frågor. Detta kan till och med leda till en intäktsökning för de revisorer som idag har små bolag som klienter. Hur stor en sådan ökning skulle kunna bli är däremot svårt att utvisa eftersom den är beroende av hur väl revisorerna lyckas konkurrera med bland annat redovisningskonsulter. Utredningens bedömning är att det samlade intäktsbortfallet inte bör bli större än att revisorerna kan hantera det. Revisorerna har den kompetens som kommer att efterfrågas vid ett avskaffande av revisionsplikten och kommer därför enligt utredningen att kunna kompensera sig i det närmaste fullt ut för det intäktsbortfall som avskaffandet kan leda till.⁷⁹

Inom redovisningsområdet organiserar Sveriges Redovisningskonsulters förbund cirka 4 300 medlemmar och FAR SRS bildade den första december 2007 en ny sektion för redovisningskonsulter. I båda organisationerna benämns medlemmarna auktoriserade redovisningskonsulter. För dessa redovisningskonsulter och för andra rådgivare innebär förslaget utökade möjligheter att erbjuda sina tjänster. En nackdel är dock att de kan möta en ökad konkurrens från revisorerna. Därför är det inte säkert att redovisningskonsulterna kommer att kunna utöka sina marknadsandelar. På grund av denna ökande konkurrens menar utredningen att sannolikheten är stor för att många revisions- och redovisningsbyråer kommer att gå samman för att på så sätt uppnå kostnadsfördelar för att

---

⁷⁸ Norberg, Thorell, s. 43

⁷⁹ SOU 2008:32, s. 259-262

kunna möta konkurrensen. Enligt utredningen har denna process redan inletts och stora revisionsbyråer har börjat köpa upp mindre redovisningsbyråer.⁸⁰

2.2.2.9 En samlad bedömning

Sammanfattningsvis kan sägas att de positiva effekterna av förslaget medför att bolag som befrias från revisionsplikten har möjlighet till kostnadsbesparingar. Utbudet på marknaden för dessa tjänster kommer att bli mer varierat och priserna lägre vilket ger de svenska bolagen bättre förutsättningar att möta konkurrens från utländska bolag som i dagsläget har lägre kostnader för bland annat revision. Nackdelarna är svårare att fastställa och de påstådda nackdelarna utgörs mycket av revisorernas oro över att förlora en monopolställning. Det är även så, som tidigare framgått, att Sverige nära nog är ensamt inom EU om att ha revisionsplikt för SME och att det i Sverige drivs 100 000-tals framgångsrika småföretag som enskilda firmor utan revisor samt att det först var på 1980-talet som revisionsplikt för de små AB infördes.⁸¹

2.3 Internationell utblick

Eftersom Sverige är ett av de få länder inom EU som fortfarande har revisionsplikt för SME är det intressant att titta på hur det ser ut i länder som avskaffat revisionsplikten. Vi har valt att titta närmare på England, Danmark och Finland.

2.3.1 England

England införde undantag från revisionsplikt för mindre AB 1993. Gränsvärdena för undantag har sedan dess höjts tre gånger och ligger nu på det av EU maximalt tillåtna. Undantaget från revisionsplikt i England bygger på en regleringsfilosofi som är en del av ett kostnadsminskningsprogram för mindre AB som ska leda till att stärka dessa företags konkurrenskraft. Regleringsfilosofin bygger på att om inte nyttan med en tvingande regel överstiger kostnaderna så ska regeln avskaffas. Det är bland annat detta tankesätt som figurerat och figurerar i den svenska debatten, frågan om nyttan överstiger kostnaderna. England anses därmed vara en god förebild för Sverige i ett eventuellt arbete med att avskaffa revisionsplikten.⁸² I en studie genomförd av Financial Reporting Council i mars 2006, konstaterades att 20 procent av aktiva bolag i England reviderades. 880 000 SME

---

⁸⁰ SOU 2008:32, s. 263

⁸¹ SOU 2008:32, s. 263-264

⁸² Norberg, Thorell, s. 26 ff

utnyttjade möjligheten att inte ha revision och 180 000 SME använde sig av frivillig revision. Det framgick även att 64 procent av SME anlidade en revisionsbyrå för hjälp med årsredovisning och 83 procent anlidade en revisionsbyrå för hjälp med bokföring.⁸³

2.3.2 Danmark

I Danmark infördes undantag från revisionsplikt år 2006.⁸⁴ Lagen innehåller en så kallad opt-out regel vilket innebär att bolag som inte vill ha revision aktivt måste välja detta.⁸⁵ Man valde att inledningsvis enbart slopa revisionsplikten för de allra minsta företagen, så kallade mikroföretag med en omsättning understigande tre miljoner danska kronor, en balansomslutning under 1,5 miljoner danska kronor samt mindre än 12 heltidsanställda i snitt under året. För att kunna avsäga sig revisionen måste två av de tre ovan nämnda gränsvärdena vara uppfyllda under de två senaste åren.⁸⁶ Avskaffandet föregicks av en lång process och det främsta underlaget för beslutet utgjordes av en rapport från Erhvervs- og Selskabsstyrelsen där en analys av revisionspliktens betydelse utförts. Rapporten resulterade i ett konstaterande av att nyttan av revision för SME inte översteg dess kostnader.⁸⁷ Trots införandet har dock 93,5 procent av de danska företagen valt frivillig revision och skälen till detta har bland annat varit att intressenter har krävt det samt att bolagen inte ansett att det fanns så mycket pengar att spara.⁸⁸

2.3.3 Finland

I Finland togs det lagstadgade kravet på revision borts från och med den första juli år 2007. AB behöver inte ha en revisor när högst ett av tre villkor uppfyllts. Dessa villkor innebär en balansomslutning som överstiger 100 000 euro, en omsättning som överstiger 200 000 euro och genomsnittligt antal anställda som överstiger tre stycken.⁸⁹ Liksom i Danmark innehåller lagen i Finland en opt-out regel där bolag aktivt måste välja att inte ha revision om de önskar utnyttja undantaget.⁹⁰ Eftersom lagen är relativt nyinförd är det svårt att redan nu mäta effekterna av avskaffandet.

---

⁸³ SOU 2008:32, s. 170

⁸⁴ Säkra affärer, Soliditets nyhetsbrev nr.7, 2007, www.soliditet.com 20080503

⁸⁵ SOU 2008:32, s. 158

⁸⁶ Pontoppidan, C.A. "När revisionsplikten avskaffades i Danmark", Balans nr.2 2007

⁸⁷ SOU 2008:32, s. 154 ff

⁸⁸ Säkra affärer, Soliditets nyhetsbrev nr.7, 2007, www.soliditet.com 20080503

⁸⁹ Precht, "Ny finsk revisionslag – revisorns ansvar diskuteras", Balans nr.11, 2007

⁹⁰ SOU 2008:32, s.163

3. Metod

I detta kapitel kommer vi att redogöra för den metod vi har valt att använda oss av för denna studie och för hur insamlingen av information har gått till. Vi redogör även för kritik till de olika källorna och vad som kan påverka uppsatsens totala giltighet.

3.1 Val av metod

Det finns olika tillvägagångssätt för att få fram den kunskap vi söker. Generellt sett kan man göra en indelning i ett deduktivt tillvägagångssätt respektive ett induktivt tillvägagångssätt. När den deduktiva metoden används tar man utgångspunkt i befintlig teori med syfte att testa denna för att om möjligt utveckla teorin. Vid användandet av den induktiva metoden tas istället utgångspunkt i empirin med syfte att bygga upp en ny teori.⁹¹ Vi har valt att använda oss av både induktiv och deduktiv metod för att komma fram till våra slutsatser. Vi kommer att utgå från befintliga teorier och undersöka dessa närmare för att sedan gå vidare till empiriska studier för att kunna bygga upp nya teorier kring frågan om revisionspliktens vara eller icke vara.

3.1.1 Kvalitativa eller kvantitativa forskningsstrategier

För insamling av data kan man använda sig av kvantitativ eller kvalitativ forskningsmetod. En kvantitativ forskning kan betraktas som en forskningsstrategi som betonar kvantifiering när det gäller insamling och analys av data. Den innehåller ett deduktivt synsätt på förhållandet mellan teori och praktisk forskning där tyngden ligger på prövning av teorier. Till skillnad från detta kan kvalitativ forskning uppfattas som en forskningsstrategi som lägger vikt vid ord och inte kvantifiering under insamling och analys av data. Den kvalitativa forskningen betonar framför allt ett induktivt synsätt på relationen mellan teori och forskning där tyngden läggs på generering av teorier.⁹²

Fördelar med en kvalitativ ansats är att få begränsningar sätts på de svar en respondent kan ge. Den kvalitativa metoden lägger vikt vid detaljer, nyanser och det unika hos de olika respondenterna varför öppenhet anses vara ett nyckelord för denna metod. Detta innebär att det är de människor som man intervjuar som bestämmer vilket slags

---

⁹¹ Artsberg, s. 31

⁹² Bryman & Bell, s. 40

information vi får in och därför anses den kvalitativa metoden medföra hög intern giltighet. Med hög intern giltighet menas att vi som forskare får fram den riktiga förståelsen av ett fenomen eller situation och det är respondenterna som i stor utsträckning definierar vad som är den korrekta förståelsen. De data man får fram passar väl för att få fram det specifika och unika från varje respondent.⁹³

Den största nackdelen med en kvalitativ metod är att den är resurskrävande eftersom intervjuer ofta tar lång tid. Detta kan leda till att man får nöja sig med ett mindre antal respondenter vilket kan leda till problem vad gäller representativiteten hos dem vi intervjuar. En nackdel är alltså att problem med den externa giltigheten kan uppstå.⁹⁴

En kvantitativ metod har fördelen av att den standardiserar informationen och gör den lätt att behandla. Den har även en klarare start- och slutpunkt vilket innebär att det blir enkelt att avgränsa undersökningen. Man kan även nå ett större antal respondenter vilket innebär att undersökningen anses representativ, det vill säga hög extern giltighet. Nackdelen är att den kvantitativa metoden kan ge undersökningen en yttlig prägel eftersom metoden är inriktad på många enheter och därmed inte kan vara alltför komplex. Det är svårare att gå på djupet och istället får man nöja sig med enklare förhållanden.⁹⁵

Eftersom vi i huvudsak ska använda oss av semistrukturerade intervjuer kommer vi att utgå från en kvalitativ forskningsmetod. Genom en kvalitativ forskningsmetod vill forskaren utföra sin undersökning genom att se världen utifrån undersökningspersonernas ögon. Fokus ligger på ett intresse av att uppfatta den sociala verklighet och det som händer i denna på samma sätt som de som lever i denna verklighet gör. För att kunna uppnå detta är ett direkt samspel en förutsättning för att man ska kunna ta del av det som sker i en annan människas medvetande. Ytterligare en förutsättning för att få fram den kunskap man söker är att man måste få tillgång till dessa människors medvetande.⁹⁶ Den kvalitativa metoden är lämplig för att skapa större klarhet i ett oklart ämne för att få fram en nyanserad beskrivning av det.⁹⁷ Detta är precis vad vi vill åstadkomma genom våra intervjuer. Vi vill ta reda på hur olika grupper av respondenter uppfattar revisionens

---

⁹³ Jacobsen, s. 142

⁹⁴ Jacobsen, s. 144

⁹⁵ Jacobsen, s. 146 ff

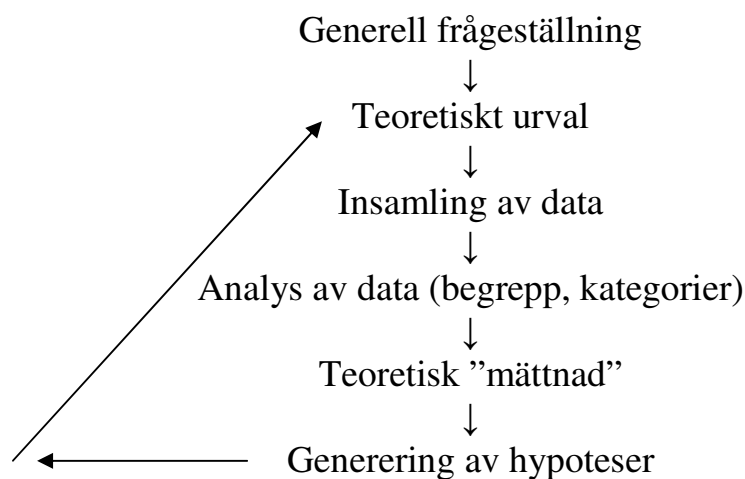
⁹⁶ Bryman & Bell, s. 312

⁹⁷ Jacobsen, s. 145

betydelse och hur de hade påverkats av ett avskaffande av revisionsplikten. Vilken roll spelar revision för dem idag och hur ser de på framtiden? För att kunna besvara dessa frågor och uppfylla vårt syfte måste alltså en kvalitativ forskningsmetod användas.

3.1.2 Grounded theory

För att kunna uppfylla vårt syfte med uppsatsen kommer vi att inspireras av den kvalitativa forskningsansatsen grounded theory vilket innebär att man skapar teorier utifrån de data man samlar in.⁹⁸ Teorin utvecklas och bekräftas genom insamlande och analys av data, vilket innebär att insamlandet, analysen och teorin har ett ömsesidigt förhållande till varandra.⁹⁹ Om detta genomförs på rätt sätt innebär det att den skapade teorin passar in perfekt på åtminstone en uppsättning data, till skillnad från den deduktiva ansatsen som i värsta fall inte passar in på någon av den data man samlat in. Grundtanken med grounded theory är att ta del av data och upptäcka variabler och kategorisera dessa samt se hur de hänger ihop med varandra.¹⁰⁰ För vår uppsats del är den befintliga teorin bristfällig och har låg matchningsgrad eftersom frågan om revisionsplikten är såväl problematisk som osäker. Detta innebär att en teoriskapande modell enligt grounded theory passar vår uppsats väl. Eftersom vi endast är inspirerade av grounded theory innebär detta att våra slutsatser huvudsakligen kommer att grundas på insamlad data i form av intervjuer och vi kommer endast att komplettera befintliga teorier genom vårt teoretiska bidrag. Tillvägagångssättet vid användandet av grounded theory presenteras i modellen nedan.

Figur 1. Tillvägagångssättet vid grounded theory (Bryman & Bell, s. 350)

⁹⁸ Glaser, Strauss, s. 1

⁹⁹ Strauss, Corbin, s. 23

¹⁰⁰ Analytictech, www.analytictech.com

3.2 Personlig referensram

En samhällsvetenskaplig forskning påverkas av många olika faktorer varav en är författarnas egna värderingar och åsikter. Värderingar kan dyka upp när som helst i en undersökning varför forskningsprocessen vid ett stort antal tillfällen kan störas av förutfattade meningar. Det är exempelvis vanligt att forskare som arbetar utifrån en kvalitativ forskningsstrategi utvecklar en känsla av samhörighet med de människor som intervjuas, vilket kan resultera i svårigheter att skilja sin roll som samhällsforskare från intervjurespondenternas åsikter och attityder.¹⁰¹ Detta innebär att våra personliga referensramar kommer att influera vår arbetsprocess samt genomförandet av våra undersökningar. Valet av forskningsområde, valda avgränsningar, genomförandet av datainsamling och tolkning av dessa samt utformningen av våra slutsatser kan medföra viss subjektivitet, dock utan att påverka möjligheten för läsaren att skapa sig en egen bild. Vi kommer även att försöka övervinna subjektiviteten genom att vi under arbetets gång hela tiden är medvetna om den och på så sätt arbetar med en kritisk och ifrågasättande inställning till våra personliga referensramar.

3.3 Intervjuer

Att använda sig av intervjuer är förmodligen den vanligaste metoden inom kvalitativ forskning. Intervjuer medför flexibilitet vilket gör att metoden är väldigt användbar för kvalitativa undersökningar.¹⁰² Intervjuer genomförs i många olika syften vilket innebär att det är viktigt att för varje enskild undersökning klargöra vilken typ av intervju som ska genomföras, hur intervjupersonen ska identifieras, vilken intervjuteknik som ska tillämpas samt hur intervjumaterialet ska sammanställas och analyseras.¹⁰³ Anledningen till att vi i stor utsträckning valt att använda oss av intervjuer är att vi vill få en djupare inblick och förståelse för våra respondenters svar. Detta är något som semistrukturerade intervjuer kan erbjuda.

3.3.1 Semistrukturerade intervjuer

Kvalitativa intervjuer kan delas upp i ostrukturerade intervjuer och semistrukturerade intervjuer. Ostrukturerade intervjuer kan liknas med ett vanligt samtal. Intervjuaren

---

¹⁰¹ Bryman & Bell, s. 42

¹⁰² Bryman & Bell, s. 360

¹⁰³ Lundahl, Skärvad, s. 115

använder sig av lösa minnesanteckningar som hjälp under intervjun men följer alltså inte någon förutbestämd plan. Respondenten får sedan svara och associera fritt medan intervjuaren endast reagerar på punkter som verkar vara värda en uppföljningsfråga.¹⁰⁴ Denna form av öppen intervju är lämplig när relativt få enheter undersöks och när vi är intresserade av vad den enskilda individen säger samt när det finns intresse av att se hur individen tolkar ett speciellt fenomen.¹⁰⁵

I en semistrukturerad intervju använder sig intervjuaren av en lista med specifika teman som ska behandlas, kallat intervjuguide. Respondenten har dock stor frihet att utforma svaren på sitt eget sätt. Frågorna i intervjuguiden behöver inte ställas i den ordning som de är uppställda där och man kan även ställa frågor som inte ingår i intervjuguiden om exempelvis intervjuaren vill anknyta till något som respondenten sagt.¹⁰⁶ Detta lämpar sig väl för att samla in mjuka data om kvalitativa förhållanden som exempelvis syftar till att ta reda på olika personers bedömningar av en situation samt de föreställningar och motiv som ligger bakom en viss åtgärd.¹⁰⁷

Båda typerna av kvalitativa intervjuer är väldigt flexibla och lämnar utrymme för uppföljningsfrågor och djupare diskussioner av teman som respondenterna kan vara speciellt intresserade av. Anledningen till att vi valt att använda oss av semistrukturerade intervjuer istället för ostrukturerade intervjuer är att semistrukturerade intervjuer blir lättare att jämföra eftersom man utgår från ett antal förutbestämda frågor i intervjuguiden. Ytterligare en anledning till varför vi valt att använda oss av en intervjuguide är att risken för obesvarade frågor minskar. Om respondenterna får prata helt fritt kring ett ämne, vilket är fallet för ostrukturerade intervjuer, ökar riskerna för att vi inte får svar på de frågor vi har.

3.3.2 Utformning av intervjuguide

Det första steget i en undersökning är att formulera de frågor som ska behandlas. Detta kan bland annat göras med hjälp av existerande litteratur kring ämnet.¹⁰⁸ För utformning av våra intervjuguides har vi framför allt tagit hjälp av debatten kring avskaffandet av

---

¹⁰⁴ Bryman & Bell, s. 363

¹⁰⁵ Jacobsen, s. 160-161

¹⁰⁶ Bryman & Bell, s. 363

¹⁰⁷ Lundahl, Skärvad, s. 116

¹⁰⁸ Ryan, Scapens & Theobald, s. 153

revisionsplikten. Vi har noga gått igenom artiklar för att komma på lämpliga frågor samt för att hitta aspekter som vi ansåg borde belysas närmare. Även om det framför allt var debatten som vi fokuserade på så var också annan litteratur till hjälp vid detta arbete.

Vid utformandet av en intervjuguide är det viktigt att beakta ett antal olika faktorer. Framför allt måste den som utformar guiden skapa ett visst mått av ordning bland de teman som är aktuella så att frågorna som rör dessa följer varandra på ett lämpligt sätt. Intervjufrågorna ska formuleras på ett sätt som underlättar svar på undersökningens frågeställningar utan att de är alltför specifika. Det är även viktigt att ta reda på bakgrundsfakta om intervjupersonen för att sedan lättare kunna sätta in hans eller hennes svar i ett sammanhang.¹⁰⁹

För att få en klar bild av olika aktörers syn på revision och hur dessa ställer sig till ett avskaffande av revisionsplikten har vi valt att intervjua revisionsbyråer, redovisningsbyråer, banker, SME och Skatteverket. De två första intervjuguiderna som riktar sig till redovisningsbyråer och revisionsbyråer är väldigt likartade. Vi har i båda utgått från fyra huvudområden där vi behandlar byråns verksamhet, byråns förhållande till SME samt revisionens betydelse för dessa, byråns åsikter om revisionsplikt och inställningar till ett avskaffande. Frågorna är i mångt och mycket väldigt lika varandra men eftersom revisionsbyråerna och redovisningsbyråerna inte kommer att påverkas likadant skiljer sig några av frågorna kring inställningen till ett avskaffande åt. Anledningen till att vi valde att utforma så pass lika intervjuguides var att lättare kunna göra jämförelser mellan dem och se hur svaren skiljer sig åt beroende på om man är revisor eller redovisningskonsult.

Det första huvudområdet som behandlar respondentens verksamhet har vi valt att använda i samtliga intervjuguides. Detta för att få en bakgrund om respondenten för att lättare kunna sätta in hans eller hennes svar i ett sammanhang. Det andra området om revisionens betydelse är ganska brett och meningen med detta var att ge respondenterna möjlighet att framföra sina åsikter kring revision och vikten av detta för SME. Denna diskussion ledde sedan över till åsikter om revisionsplikten samt inställning till ett eventuellt avskaffande. Här gavs möjlighet för respondenterna att blicka framåt och ge sina åsikter om vad ett

---

¹⁰⁹ Bryman & Bell, s. 369

avskaffande skulle kunna innebära samt hur de avser att bemöta detta. Dessa svar har varit väldigt intressanta att jämföra eftersom de skiljer sig en del mellan revisorer och redovisningskonsulter. Slutligen frågade vi respondenterna om de hade något att tillägga samt om vi kunde återkomma med följdfrågor vid behov, vilket samtliga intervjuguiden avslutades med.

Även övriga intervjuguiden är indelade i huvudområden med anpassning till deras verksamhetsområde. Intervjuguiden till bankerna är indelad i huvudområden som behandlar bankernas krav på SME i dagsläget och vikten av revision. Vi behandlade även deras inställning till ett avskaffande där respondenterna fick möjlighet att spekulera i förändrade krav på SME vid möjligheter att beviljas kredit samt hur de antar att bankbranschen kommer att förändras. Intervjuguiden till SME fokuserar framför allt på respondenternas åsikter om för- och nackdelar med revision samt huruvida de anser att revisionen tillför någon nytta till deras bolag. Även här gavs möjlighet till spekulationer om framtiden där respondenterna fick svara på frågor rörande deras inställning till ett avskaffande och hur de hade ställt sig till detta. De frågor i intervjuguiden till Skatteverket som skiljer sig från övriga respondenter var framför allt frågor kring deras syn på hur den ekonomiska brottsligheten skulle komma att förändras och vad de ansåg om ökade befogenheter vid ett avskaffande av revisionsplikten.

3.3.3 Val av respondenter

En viktig del av arbetet i en undersökning är att få till stånd intervjuer som möjliggör en effektiv datainsamling. Det handlar om att identifiera personer som är intressanta att intervjua, att kontakta dessa samt att få dem att medverka.¹¹⁰ Jacobsen skriver om olika steg i en urvalsprocess där det första steget innebär att man ska skaffa sig en överblick av alla man skulle vilja intervjua om man hade haft obegränsat med tid, pengar och analysmöjligheter.¹¹¹ Med bakgrund av detta ansåg vi att det var viktigt att få med synpunkter från många olika aktörer för att kunna utforma en så bra analys som möjligt varför vi, som ovan nämndes, valde att intervjua revisionsbyråer, redovisningsbyråer, banker, SME och Skatteverket. Vi valde att hålla oss i Skåne, framför allt Malmö, för att i så stor utsträckning som möjligt kunna utföra intervjuerna på respondenternas arbetsplatser.

---

¹¹⁰ Lundahl, Skärvad, s. 117

¹¹¹ Jacobsen, s. 197

Såväl de små som de stora revisionsbyråerna är beroende av sina mindre klienter. Vanligtvis är de mindre byråerna mer sårbara och därför är det intressant att undersöka vilka tankar de har kring förslaget. Vad gäller de större är det intressant att se hur de tänkt att anpassa sig och vilka förändringar de tror att förslaget kommer att medföra. För att få en bra jämförelse valde vi att intervjua fyra revisionsbyråer. Vi har valt ut två stora, nämligen KPMG och SET Revisionsbyrå, samt två mindre, Dillon AB och Revkon Torbjörn Ström AB.

Vi ville även se hur bankerna ställer sig till förslaget och valde därför att intervjua två banker för att se om svaren skilde sig åt mellan dessa. Bankerna vi har intervjuat är Swedbank och SEB. För att vara säkra på att bankerna skulle kunna besvara våra frågor tog vi först och främst reda på om den tänkta respondenten var insatt i frågan samt om han eller hon hade kontakt med SME. Detta var inte så lätt utan vi hänvisades vidare för att till sist hamna rätt.

Anledningen till att vi ansåg att Skatteverkets åsikter var av värde var att det i förslaget skrivs en del om Skatteverkets roll och om hur de kommer att påverkas samt att det debatterats flitigt kring huruvida den ekonomiska brottsligheten kommer att öka med minskade skatteintäkter som följd. Frågor av intresse var bland annat om oreviderade räkenskaper kommer att innebära mer jobb för Skatteverket och hur de ser på förslaget om att de ska tilldelas större befogenheter.

Även redovisningsbyråer kommer att påverkas av ett avskaffande av revisionsplikten varför vi ansåg att det var av stor vikt att intervjua dessa. Inte bara för att få deras syn på revisionens betydelse och revisionsplikt, utan även för att vi ansåg att det var av stort intresse att jämföra dessa svar med svar från revisionsbyråerna. Vi har intervjuat två redovisningsbyråer, nämligen Företagsekonomerna och LRF Konsult. Det vi framför allt ville undersöka var om redovisningsbyråerna såg avskaffandet av revisionsplikten som ett hot om ökad konkurrens från revisorerna.

Bland SME har vi intervjuat Hultin & Lundquist Arkitekter och Kraft Group. Vi är medvetna om att detta inte är något stort urval vilket innebär att det inte går att generalisera deras åsikter till alla SME. Vi ansåg dock att det var av stort värde att komma i kontakt med mindre bolag och låta dem uttrycka sina åsikter eftersom de i allra högsta

grad påverkas av förslaget och det är oftast dessa mindre bolag som inte anser att de har något utbyte av revisionen.

3.3.4 Tillvägagångssätt vid intervjuerna

För att komma i kontakt med våra respondenter har vi använt oss av e-post och telefon. Några av dem har vi haft kontakt med tidigare i andra sammanhang vilket underlättade möjligheten till en intervju. Andra har vi kontaktat för första gången och genom att ge en intresseväckande framställning av vårt ämnesval har vi kommit i kontakt med lämpliga respondenter. Respondenterna har sedan själva fått välja en lämplig tid för intervjun och vi har anpassat oss efter detta för att i så stor utsträckning som möjligt underlätta för respondenten.

Intervjuerna har vi utfört tillsammans för att underlätta informationsinsamlingen. Vi har turats om att hålla i intervjuerna vilket inneburit att en av oss ställt frågorna från intervjuguiden samtidigt som den andre antecknat. Vi ansåg att detta var ett lämpligt tillvägagångssätt då respondenten enklare kunde föra ett samtal med den som intervjuar istället för att vänta på att vi båda skulle ha fört anteckningar. Dock har vi vid varje intervju hjälpts åt med uppföljningsfrågor för att vara säkra på att få ut så mycket intressant information som möjligt. Vi frågade även om tillstånd att banta intervjuerna vilket vi gjorde vid ett antal tillfällen, detta använde vi dock endast som ett komplement till våra anteckningar.

3.4 Skriftliga källor

Det finns väldigt mycket skrivet om revisionspliktens vara eller icke vara och för att kunna lämna ett bidrag till den befintliga teorin i enlighet med grounded theory spelar litteraturen en central roll. Det är viktigt att använda och ta del av litteratur kring ämnet innan de empiriska studierna genomförs. Det är även betydelsefullt att ta del av litteratur samtidigt som och efter de empiriska studierna genomförts så att ett samspel mellan litteraturen och analysen av data kan uppstå.¹¹² För att kunna utföra vår empiriska studie har vår utgångspunkt för informationsinsamling bland sekundärdata framför allt varit debatten i tidsskriften *Balans* och även det förslag som regeringen publicerat genom SOU 2008:32, *Avskaffande av revisionsplikten för små företag*. Vi har även använt oss av

---

¹¹² Strauss, Corbin, s. 56

böcker och flertalet publicerade artiklar och skrifter kring ämnet. Till vår hjälp har vi använt oss av olika sökmotorer som Lunds universitets bibliotekskatalog "Lovisa" där vi hittat mycket av den information som presenterats under litteraturgenomgången. Även sökmotorn "Google" har varit till stor hjälp liksom revisionsbyråernas hemsidor och FAR SRS. Vi har huvudsakligen använt oss av sökordet "revisionsplikt".

3.4.1 Källkritik

Utvecklingen inom redovisningsområdet sker snabbt och eftersom debatten kring ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten pågått länge har vi varit väldigt noga med att undersöka huruvida information som vi hittat fortfarande varit aktuell och relevant för vårt ämne. När man utnyttjar sekundärdata är det viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt samt att fastställa att källorna är äkta, relevanta och trovärdiga.¹¹³ Dessa kriterier har vi uppfyllt genom att vi har haft en kritisk och ifrågasättande ställning till all information vi tagit del av. Precis som Rienecker och Stray Jørgensen skriver har vi bland annat beaktat författarnas trovärdighet, källans objektivitet samt hur och var källan publicerats.¹¹⁴

3.5 Bedömning av rapportens kvalitet

För att kunna bedöma och värdera kvaliteten i en företagsekonomisk undersökning som denna kan man utgå från ett antal grundläggande kriterier, såsom reliabilitet och validitet.¹¹⁵ Många kvalitativt inriktade forskare har dock fört en diskussion om huruvida dessa begrepp är relevanta för kvalitativa undersökningar. Begreppen har anpassats till kvalitativ forskning men vi kommer förutom att gå igenom dessa även titta på två andra grundläggande kriterier för en kvalitativ forskning nämligen trovärdighet och äkthet. Hur dessa bedömningar har gjorts ska nedan redogöras för.

3.5.1 Reliabilitet

Reliabilitet handlar om hur tillförlitlig metoden är. Man skiljer mellan extern och intern reliabilitet. Den externa handlar om huruvida man kan komma fram till samma resultat om undersökningen genomförs på nytt. I en kvalitativ forskning är detta svårt eftersom det är omöjligt att frysa de sociala förutsättningarna som gällde vid inledandet av studien. Intern reliabilitet handlar om att medlemmarna i ett forskarlag kommer överens om hur de ska

---

¹¹³ Lundahl, Skärvad, s. 229

¹¹⁴ Rienecker & Stray Jørgensen, s. 136 ff

¹¹⁵ Bryman & Bell, s. 48

tolka det de ser och hör.¹¹⁶ Vad gäller vår undersökning anser vi att både den externa och den interna reliabiliteten är hög. Förutsättningarna för den externa reliabiliteten anser vi dock förändras om förslaget om ett avskaffande av revisionsplikten träder i kraft.

3.5.2 Validitet

Validitet går ut på en bedömning om de slutsatser som genererats från en undersökning hänger ihop eller inte. Intern validitet betyder att det ska finnas en god överensstämmelse mellan forskarnas observationer och de teoretiska idéer som de utvecklar. Den externa validiteten behandlar i vilken utsträckning resultatet kan generaliseras.¹¹⁷ Validering kan ske på olika sätt som exempelvis validering genom kontroll mot andra sakkunniga, annan teori och empiri. Ett annat sätt är validering genom kritisk genomgång av källor och information från källorna. Vi har valt det sistnämnda som innebär att vi kritiskt gått igenom studiens mest centrala faser.¹¹⁸ Här har vi framför allt fokuserat på frågor om huruvida vi har intervjuat de rätta enheterna och hur tillförlitlig informationen som vi fått fram har varit. Vi anser att vi kommit i kontakt med rätt respondenter för vår studie eftersom vi valt att intervjua de aktörer som i störst utsträckning kommer att påverkas av förslaget och på så sätt har vi kunnat få en klar bild av dessa aktörers olika uppfattningar. Vi anser vidare att informationen vi fått tillgång till genom våra intervjuer har hög tillförlitlighet eftersom de respondenter vi intervjuat i stor utsträckning har höga befattningar inom sina yrkesgrupper samt är kunniga inom ämnet.

3.5.3 Trovärdighet

Begreppet trovärdighet är uppdelat i de fyra delkriterierna tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet samt en möjlighet att styrka och bekräfta. Kriteriet om tillförlitlighet innebär att man ska säkerställa att forskningen utförts enligt gällande regler samt att man får en bekräftelse på att man uppfattat respondenternas svar på ett korrekt sätt¹¹⁹ Tillförlitligheten har vi uppnått genom att vi följt rekommendationer från metodböcker vi tagit del av när vi utformat intervjuguiderna samt när vi genomfört intervjuerna. Vi har även varit noga med att ställa följdfrågor och vi bad även respondenterna att utveckla svar för att vid behov klara upp eventuella oklarheter. Vi bandade även de flesta intervjuerna

---

¹¹⁶ Bryman & Bell, s. 306

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Jacobsen, s. 258 ff

¹¹⁹ Bryman & Bell, s. 307

för att i efterhand kunna lyssna på och analysera svaren i lugn och ro vilket även innebar att vi säkerställde att vi inte missuppfattat något.

Överförbarhet handlar om huruvida utredningens resultat kan överföras till en annan situation i en annan miljö. Det innebär att utredningen måste innehålla en bred databas med tillräcklig information för att den ska kunna utföras igen.¹²⁰ Detta kriterium har vi uppfyllt genom att vi utförligt beskrivit vårt tillvägagångssätt samt bifogat de intervjuguider vi använt. Därför ser vi inga svårigheter med att utföra samma studie igen, dock anser vi att förändringar kan uppstå bland olika aktörers uppfattningar ju närmre ett eventuellt avskaffande vi kommer.

För att de resultat vi kommer fram till ska anses som trovärdiga är det viktigt att den information vi samlar in är pålitlig. Detta innebär att vi som forskare ska anta ett granskande synsätt vilket vi åstadkommer genom att lämna en fullständig redogörelse av alla faser i vår process.¹²¹ Genom vårt metodavsnitt anser vi att vi lämnat en fullgod redogörelse av vår arbetsprocess. Som vi tog upp i källkritiken har vi endast använt oss av tillförlitligt material och ifrågasatt den information vi tagit del av för att på så sätt uppnå kriteriet om pålitlighet. Vi har även under arbetets gång granskat varandra samt fått vår studie granskad av vår handledare.

Att kunna styrka och bekräfta innebär att det ska framgå att vi som forskare inte medvetet låtit personliga värderingar eller teoretiska inriktning påverka utförandet och slutsatserna av våra undersökningar.¹²² Denna aspekt behandlades under avsnittet om personliga referensramar där vi fastställde att vi på bästa sätt har försökt övervinna subjektiviteten genom att vi under arbetets gång hela tiden varit medvetna om den och på så sätt arbetat med en viss kritisk och ifrågasättande inställning till våra personliga referensramar.

3.5.4 Äkthet

Trovärdighet var det ena kriteriet för att bedöma en utrednings kvalitet och utöver detta finns det även ett antal kriterier för att säkerställa utredningens äkthet eller autencitet. Det handlar bland annat om att undersökningen ska ge en rättvis bild av de olika åsikter och

---

¹²⁰ Bryman & Bell, s. 307

¹²¹ Ibid.

¹²² Ibid.

uppfattningar som finns bland respondenterna.¹²³ Eftersom vi valt att använda oss av intervjuer och detta är en tidskrävande metod har vi inte haft möjlighet att intervjua ett så stort antal respondenter. Vi har endast kunnat göra ett urval från olika aktörer vilket innebär att deras åsikter inte kan generaliseras. Vi har dock valt att intervjua två respondenter av varje aktör i de fall det funnits flera, för att på så sätt kunna jämföra dessa svar och få en klarare bild. Bland revisionsbyråerna valde vi dessutom att intervjua två stora och två små byråer eftersom vi ansåg att hur de kommer att påverkas skiljer sig åt i stor utsträckning. Så trots att svaren inte kan generaliseras utifrån så få aktörer så anser vi ändå att vi lyckas ge en rättvisande bild tack vare att vi har representanter från olika håll med olika infallsvinklar.

---

¹²³ Bryman & Bell, s. 309

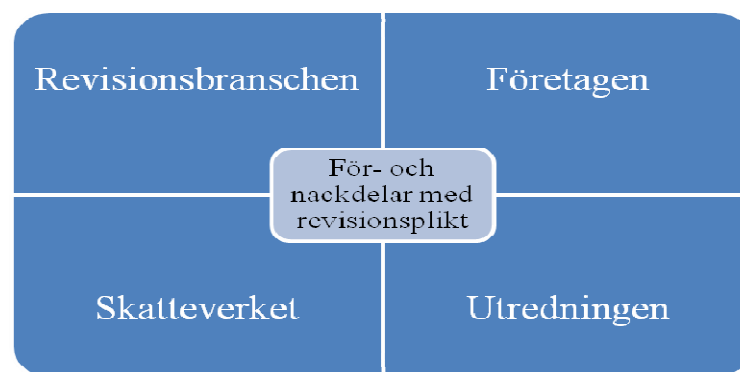

4. Debatten

I detta kapitel kommer vi att ta upp intressanta aspekter ur debatten kring avskaffandet av revisionsplikten där vi huvudsakligen har följt den svenska diskussionen. I Sverige har vi fortfarande en lagstadgad revision trots att majoriteten av EU-länderna valt att avskaffa den. Vi lyfter därför fram för- och nackdelar med revisionsplikt samt åsikter från berörda branschorganisationer med flera. Huvudaktörerna i debatten presenteras i modellen nedan.

Figur 2: Huvuddebattörerna

4.1 Revisionspliktens för- och nackdelar

Enligt en studie av Per Thorell och Claes Norberg, där man utreder hur den svenska regleringen av revisionsplikten vuxit fram och på vilket sätt man utrett revisionspliktens för- och nackdelar, är det slående hur lite underlag som finns för att bedöma revisionspliktens för- och nackdelar på.¹²⁴ Bakgrunden till att frågan nu är aktuell är delvis med hänsyn till det nyligen presenterade förslaget i enlighet med EU:s fjärde bolagsdirektiv. Frågan är även aktuell på grund av att många regeringar, däribland den svenska arbetar med olika projekt för att förenkla för småföretagare, bland annat vad gäller regler och regleringar.¹²⁵ I Sverige har vi ett väldigt stort antal SME, men revisionsstandarderna är samma oavsett om det gäller publika AB eller de förstnämnda. Detta leder enligt Thorell och Norberg till mer omfattande och onödigt kostsamma

---

¹²⁴ Norberg, Thorell, "Går det att försvara revisionsplikten?", Balans nr. 3, 2005

¹²⁵ Ibid.

revisioner för småföretagen.¹²⁶ Man försöker genom jävsbestämmelser och regler om oberoende att säkerställa revisorns självständighet och opartiskhet. I dessa regler utgår man från de stora aktiebolagen med diversifierat ägande. Thorell och Norberg ställer sig i sin artikel frågan om det verkligen går att genomföra en oberoende revision i ett SME.¹²⁷ I till exempel ett AB med en ägare är i regel bolagsledningen, styrelsen och ägaren samma person. Ägaren i denna typ av bolag har enligt Thorell och Norberg inget behov av revision eftersom något behov av att övervaka sig själv inte föreligger. Istället utförs revisionen åt andra intressenter såsom myndigheter och kreditgivare men det är företagen som får betala för revisionen.¹²⁸ Bland dessa intressenter kan nämnas bankerna, som tveklöst har nytta av revisionsplikten.¹²⁹ Hur stor denna nytta är för kreditgivarna beror på i vilken utsträckning de reviderade räkenskaperna ligger till grund för bankens kreditbeslut, denna nytta måste sedan ställas mot företagets kostnader för revisionen. Thorell och Norbergs bedömning är att den reviderade årsredovisningen endast är av marginell betydelse vid kreditbedömningar, istället framhäver man andra faktorer såsom krav på säkerheter från ägaren och övriga uppgifter om företaget. Dessutom kan banken alltid kräva revision som villkor för beviljande av en kredit.¹³⁰

4.2 Åsikter från revisionsbranschen

Som tidigare nämnts lämnade före detta justitierådet Bo Svensson sin utredning om ”avskaffande av revisionsplikten för små företag” till justitieminister Beatrice Ask den tredje april 2008. Revisorernas reaktion på förslaget lät inte vänta på sig. Från FAR SRS sida anser man inte att förslaget från utredningen motsvarar de krav som måste ställas på en förändring av så omfattande karaktär. Man lyfter även fram jämförelser med andra länder där man avskaffat revisionsplikten för SME och genomfört detta i flera steg med flera år mellan stegen. Detta för att kunna utvärdera efterhand och där väga in faktorer såsom ekonomisk brottslighet och skatteintäkter. Dan Brännström, generalsekreterare i FAR SRS, anser inte att Sverige har några särskilda förutsättningar för att kunna avskaffa revisionsplikten i ett enda steg och menar heller inte att några sådana förutsättningar framkommit i utredningen. ”-Det kan bli en kaotisk övergång som riskerar att skapa

---

¹²⁶ Norberg, Thorell, ”Går det att försvara revisionsplikten?”, Balans nr. 3, 2005

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Ibid.

bekymmer och krångel för hela näringslivet, snarare än förenkling”.¹³¹ Vidare anser företrädare från FAR SRS att förslaget fått en större omfattning än vad som varit meningen från början. Man beräknar från utredningens sida att företagen med nuvarande förslag ska kunna spara 5,8 miljarder kronor om året.¹³² Dock hävdar man från branschorganisationens sida att ökande kontrollåtgärder från allmänheten och tillkommande transaktionskostnader tenderar att äta upp den beräknade besparingen och hänvisar till en konsultrapport från Econ Pöyry som genomfördes 2007.¹³³

4.3 Åsikter från SME samt deras intresseorganisation

Ovan har sakkunnigas åsikter lyfts fram, men vad anser då småföretagarna själva? För att undersöka företagarnas åsikter i frågan genomfördes en enkätundersökning våren 2006 av Tobias Svanström vid Umeå universitet. Undersökningen syftade till att kartlägga företagets inställning till revisionsplikten och hur de uppfattar kostnaden respektive nyttan av revisionen.¹³⁴ Studiens resultat ger inget stöd för att företagen har en allmän uppfattning om att revisionen är tidskrävande eller utgör en ekonomisk börda. Istället verkar det som att revisionen uppfattas som något som ger företaget kunskaper och något som man kan dra lärdom av. I relationen till kostnaden ger revisionen en relativt hög nytta.¹³⁵ Endast 16,7 procent av företagen anser att revisionen utgör en ekonomisk börda. Motsvarande siffra för de som anser att revisionen innebär onödig tidsåtgång för företagsledningen är 14,3 procent.¹³⁶ Studien visade även på att den allmänna uppfattningen är att företagen har nytta av revisionsplikten. Den ger en trygghet för såväl styrelse och VD som för kreditgivare. Dessutom uppfattar man det som att revisionen underlättar Skatteverkets kontroll. Skulle man nu välja att avskaffa revisionsplikten, uppger 77 procent av företagen att de frivilligt skulle välja revision.¹³⁷ Med hänsyn till detta skulle konsekvenserna för revisionsbranschen inte bli så stora. Dessutom uppger cirka tre fjärdedelar av de tillfrågade företagen att de skulle fortsätta anlita revisionsbyråerna för rådgivning och andra uppdrag vid ett eventuellt avskaffande. En lika

---

¹³¹ Pressmeddelande 080403 FAR SRS ”Kaos och krångel när revisionsplikten avskaffas”. 20080426

¹³² Clemedtson, Brännström, ”Slopad revisionsplikt måste ske i flera steg”, Debattartikel FAR SRS 20080404

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Svanström, ”Företagen vill behålla revisionsplikten”, Balans nr. 11 2006.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Ibid.

stor andel svarade att de under det senaste året anlitat revisionsbyrån för rådgivning.¹³⁸ Man kan med hjälp av studien alltså inte finna något stöd för ett avskaffande av revisionsplikten, dock är förenklingar för de allra minsta företagen något eftersträvansvärt. Detta faktum verkar revisionsbyråerna vara väl medvetna om. Revisionsbyrån Ernst & Young i Malmö anser att valfrihet är något som är bra och att revision inte skall vara något som man tvingar på företagen utan förhoppningen är att företagen ska välja detta frivilligt.¹³⁹

Företagarna, de svenska företagens intresseorganisation applåderar förslaget. Man lyfter här fram ytterligare en aspekt, nämligen de svenska företagens förbättrade möjligheter att konkurrera på EU:s inre marknad. Dock ställer man sig skeptisk till den del av förslaget från regeringens utredare som innebär att Skatteverket med några få dagars varsel ska kunna kontrollera företagens bokföring. Myndigheten ska även kunna utföra taxeringsrevision i större utsträckning. Man är från Företagarnas sida rädd för att fortsatt krångel ska hämma de positiva effekterna av förslaget.¹⁴⁰ Man lägger i utredningen fram förslag till ändrad skattelagstiftning för att motverka skattefel, trots att man i samma utredning är tveksam till om ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten har några effekter på skatteintäkterna. Dessa förändringar i skattelagstiftningen riskerar att skrämja företag som undantas revisionsplikt till att behålla revisionen, oavsett om man är i behov av den eller inte. Att som företagare kunna kallas till Skatteverket med kort varsel för att visa upp sina räkenskaper kan för många upplevas som en osäkerhetsfaktor. Av denna anledning kan följderna bli att många väljer att behålla sin revisor och revisionen blir då inte efterfrågad som varit strävan i utredningen.¹⁴¹

4.4 Avskaffa i etapper eller över en natt?

Bo Svensson, som har lett det svenska utredningsarbetet, menar i en intervju i Balans att varken teori eller praktisk erfarenhet från länder där man redan avskaffat revisionsplikten talar för att den bör avskaffas i etapper. Istället bör den avskaffas med en "big bang" den första juli 2010. Den drivande kraften i utredningsarbetet har varit att öka de svenska företagens konkurrenskraft och han menar att det är ur denna aspekt man ska se

---

¹³⁸ Svanström, "Företagen vill behålla revisionsplikten", Balans nr. 11 2006.

¹³⁹ Frukostseminarium Ernst & Young "Revisionsplikten avskaffas!" Malmö, 20080328

¹⁴⁰ Pressmeddelande 080403 Företagarna "Frivillig reform ger stora besparingar". 20080427

¹⁴¹ Debattartikel 080403 Företagarna "Skräm inte småföretag från att slopa revision". 20080427

avskaffandet. Revisionsplikten, i den form som den antogs 1988 för samtliga AB, infördes med den tidens tro på att man kunde lösa allehanda problem genom lagstiftning. Bo Svensson anser inte att man kan nå samma resultat med lagstiftning idag eftersom människor anpassar sig blixtnsnabbt och bestämmelser som man ogillar försöker man också kringgå. Under arbetets gång har utredningen ett antal gånger ändrat uppfattning om vilka gränsvärden som bör gälla. Från början ansåg man att de gränsvärden som införts i Finland och Danmark även skulle vara lämpliga för Sverige där det i så fall skulle omfatta 56 procent¹⁴² av de svenska aktiebolagen. Därefter såg man till EU-kommissionens gräns för mikroföretag (9,4 mkr i omsättning, 4,7 mkr i balansomslutning och tio anställda eller fler)¹⁴³ och i Sverige skulle detta innebära att 70 procent¹⁴⁴ skulle undantas från revisionsplikt. Detta väckte funderingar kring huruvida man borde ta steget fullt ut i enlighet med EU-direktivens maxvärden. Man har i sitt arbete resonerat som så att de större företagen i ovan nämnda grupp frivilligt kommer att behålla sin revisor och därför är det av mindre betydelse vilket av ovan nämnda värde man slutligen väljer.¹⁴⁵ Skulle man inte utnyttja möjligheterna i EU:s fjärde bolagsdirektiv vad gäller undantag är utredaren rädd för att de svenska företagen går under i konkurrens med företag i länder med ett mindre betungande regelverk alternativt att de svenska företagen flyttar utomlands.¹⁴⁶ Farhågorna om att skatteintäkterna kommer att minska har man beaktat i utredningen, men inga siffror har kunnat påvisa att skattefelen minskade då revisionsplikten för alla AB infördes för tjugo år sedan.

Tanken är att företagen själv ska kunna välja de tjänster som de för tillfället anser att de bäst behöver. I många fall önskar företagen inte ett årligt revisionspaket utan man är i större behov av rådgivning vad gäller skatter och komplicerade redovisningsfrågor. Den ökade konkurrensen mellan redovisningskonsulter och revisorer kan även leda till att priserna på deras tjänster sjunker. Bo Svensson tror att cirka hälften av de svenska SME kommer att behålla revisorn även efter förslaget ikraftträdande och hänvisar till den ordning som gällde före 1988 då 47 procent av företagen som inte enligt lag var tvungna att ha revisor frivilligt valde det.¹⁴⁷

---

¹⁴² Precht, "Slopad revisionsplikt i 96 procent av aktiebolagen", Balans nr. 4 2008

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ Ibid.

4.5 Ur Skatteverkets perspektiv

Urban Bjergert representerade Skatteverket i revisorsutredningen och han anser inte att utredningen haft tillräckligt med tid för att göra en grundlig analys vilket inneburit att värdet av revisionsplikten för skatteunderlaget inte kommit fram i betänkandet. Han menar att kvaliteten på redovisningen kommer att sjunka och felen i deklARATIONERNA öka när revisionsplikten försvinner. Han tror vidare inte att detta endast kommer att påverka beskattningsunderlaget utan även företagen kommer att drabbas negativt eftersom konkurrensförhållandena mellan företagen kommer att försämrans.¹⁴⁸

Skatteverket vill gärna se att Sveriges redovisningskonsulters förbund (SRF) och FAR SRS enas om en gemensam standard för redovisningskonsulter för att garantera att alla redovisningskonsulter arbetar på samma sätt. De ser väldigt positivt på det arbete som SRF lagt ner och på att FAR SRS bildat en redovisningssektion och tagit fram ”Reko”, en gemensam svensk standard för redovisningskonsulter, vilken Skatteverket hoppas ska bli en standard för alla Sveriges redovisningskonsulter. Urban Bjergert lyfter särskilt fram den bokslutsberättelse som Reko föreskriver och menar att den skulle kunna ersätta revisionsberättelsen.¹⁴⁹

Utredaren Bo Svensson tror inte att sloandet av revisionsplikten kommer att leda till fler skattefel vilket Skatteverket inte håller med om. Bo Svensson vill enligt utredningen ge Skatteverket nya befogenheter om revisionsplikten avskaffas. För det första ska det finnas upplysningskrav i deklARATIONEN om vem som hjälpt till med redovisningen och ifall företaget reviderats. Urban Bjergert är dock osäker på hur detta kommer att fungera men ser trots allt positivt på förslaget. För det andra föreslås att Skatteverket ska kunna begära att få se företags bokföring dock utan befogenheten att göra oanmälda besök. Urban Bjergert anser däremot att det hade varit bättre om Skatteverket hade haft möjlighet att göra oanmälda besök för att kunna kontrollera att grundläggande bestämmelser följs. Han menar vidare att Skatteverket kommer att behöva resursförstärkning för att kunna mildra de negativa effekterna som ett slopande av revisionsplikten innebär eftersom han bedömer att ett stort antal företag varken kommer att välja frivillig revision eller anlita en auktoriserad redovisningskonsult.¹⁵⁰

---

¹⁴⁸ Precht, ”Vi värdesätter revisionen”, Balans nr. 5, 2008

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid.

5. Empiri

I detta kapitel kommer vi att redogöra för de intervjuer som genomförts. Vi har valt att dela in kapitlet i ett antal underrubriker som representerar våra olika respondentgrupper. Anledningen till detta är att vi ser stora fördelar med att presentera våra respondenters olika åsikter och infallsvinklar eftersom dessa skiljer sig åt beroende på hur de ser på revisionspliktens avskaffande. Inledningsvis kommer vi att beskriva ett antal teman som vi arbetat fram med inspiration från grounded theory. Kapitlet avslutas med en sammanfattande jämförelse av det empiriska materialet.

5.1 Concepts & Categories

Grounded theory går ut på att man med hjälp av respondenternas svar skapar signifikanta teman utifrån det man får fram vid sina intervjuer. Man arbetar inom grounded theory med begreppen "concepts" och "categories". Den förstnämnda innebär att man ger åtskilda händelser begreppsmässiga beteckningar. Categories innebär i sin tur att man kategoriserar dessa begrepp. Detta uppnår man genom att jämföra begreppen med varandra och då dessa hänför sig till liknande former av fenomen grupperar man dessa begrepp och av detta kan man utläsa olika teman.¹⁵¹ Det teoretiska bidrag som uppsatsen genererar baseras på de empiriska data som samlas in och därefter analyseras med hjälp av den föregående litteraturgenomgången samt debatten. Teorin som utvecklas härvid har goda förutsättningar att efterlikna verkligheten. Tack vare att denna metod har sin grund i empiriska data kan detta vidga förståelsen och leda till ökad insikt.¹⁵² De teman som utvecklats under intervjuerna kommer att presenteras under respektive respondentgrupp.

5.2 Revisionsbyråer

5.2.1 Revisionens betydelse

De största fördelarna med revision i SME anser revisionsbyråerna vara den kvalitetssäkring som en revision medför genom att en oberoende revisor kontrollerar att saker och ting är korrekta. Även ur intressenternas synvinkel är revisionen viktig eftersom

---

¹⁵¹ Strauss, Corbin, s. 61

¹⁵² Strauss, Corbin, s. 12

ett AB endast riskerar sitt aktiekapital jämfört med exempelvis handelsbolag där delägarna har personligt ansvar. Genom revisionen kommer företagen att kunna uppvisa ett mer rättvisande resultat och för de som har externa finansiärer är detta väldigt viktigt. Kvaliteten blir även högre på bland annat deklARATIONER och skattefusket blir mindre. För revisionens betydelse när det gäller att få fram en korrekt årsredovisning anses revisionen fylla en viktig funktion och några av revisionsbyråerna framhäver att det är mer regel än undantag att det blir ändringar i årsredovisningar efter att en granskning utförts. Vilka fördelarna är beror även mycket på klienten. En- till tvåmansföretag ser oftast inte att revisionen tillför så mycket utan det är snarare ett nödvändigt ont. Dessa företag har exempelvis inga externa finansiärer varför det inte heller uppstår några problem och då känner de inte att revisorn tillför något. Det finns även många vilande AB som i dagsläget har revisionsplikt och för dessa är det svårt att argumentera för ett lagstadgat krav.

Vad gäller nackdelar så framhävs kostnaderna för revision. AB med mycket liten verksamhet utan externa skulder ser som sagt inte att revisionen tillför något, vilket byråerna till viss del kan förstå. Generellt sett anser de dock att nyttan av revision överstiger kostnaderna för såväl företag som samhället i stort. De kan hålla med om att hundra procent av alla AB inte borde ha revisionsplikt, samtidigt som en av de mindre byråerna anser att det är fel att över en natt gå från att ha revisionsplikt till avskaffning av densamma vad gäller samtliga SME.

5.2.2 Möjligheter

Vad gäller inställningen till ett avskaffande så är några av revisionsbyråerna mer positivt inställda än andra och detta gäller för både de större och de mindre. Några av dem ser flera möjligheter medan andra generellt sett inte ser några fördelar alls med förslaget. Samtliga är dock tveksamma till om en revision baserad på efterfrågan kommer att fungera i Sverige. Det finns många som vill göra snabba pengar och för de AB som har väsentliga skulder så borde revision inte vara frivilligt. För att frivillig revision ska kunna fungera måste exempelvis Skatteverket få större befogenheter och resurser.

En av de största möjligheterna med ett avskaffande som lyftes fram var att revisionsbyråerna i framtiden kommer att kunna utföra fler tjänster åt mindre AB och på så sätt få möjlighet att ge bättre service åt befintliga kunder och fördjupa relationerna med dessa. Till detta har de flesta av våra respondenter en positiv inställning och ser förslaget

som spännande eftersom man inte idag vet vilka arbetsuppgifter man kommer att ha i framtiden. En annan aspekt som togs upp var även ett eventuellt utökat samarbete med redovisningsbyråer. Detta hade då kunnat innebära att en redovisningsbyrå skötte den löpande bokföringen medan revisionsbyråerna stod för den mer kvalificerade rådgivningen och hjälpen.

5.2.3 Hot

Ökad konkurrens från redovisningskonsulter lyftes fram som ett möjligt hot. En av de mindre revisionsbyråerna menade att SME kan lockas av att anlita en redovisningskonsult istället för en revisor på grund av att de inte tar lika mycket betalt men att man då ska komma ihåg att redovisningskonsulter skiljer sig mycket åt i kvalitet. Som revisor står man under kontroll av RN vilket är en kvalitetsstämpel. Till viss del kontrollerar nu även redovisningskonsulter av FAR SRS men det är ingen skyddad titel. Andra tror inte att den ökade konkurrensen från redovisningsbyråer kommer att drabba dem i någon större utsträckning. De tror snarare att det kan slå hårdare mot redovisningsbyråerna eftersom det blir revisionsbyråerna som kommer in på redovisningsbyråernas marknad vilket innebär att redovisningsbyråerna blir tvingade att dela med sig.

5.2.4 Framtid

Samtliga byråer tycker att det i dagsläget är svårt att spekulera i hur framtiden kommer att se ut men tror att om förslaget går igenom så kommer det förmodligen att inledas med ett par tuffa första år med en viss nedgång av revisionsuppdrag som följd. De tror dock att de flesta av de klienter de har idag kommer att fortsätta att efterfråga revision. En av revisionsbyråerna anser dock att det kommer att läggas större vikt vid vad företagen tycker att revisionen betyder för dem. Är det en passiv revisor som endast skriver på revisionsberättelsen så kommer företagen att välja bort revisionen, vilket är förståeligt, men om revisionen istället tillför nytta i form av kunskap så kommer företagen att behålla sin revisor. Det kommer alltså att bero mycket på hur revisionen är som person. En av revisionsbyråerna lyfter fram att de inte kommer att köpa upp redovisningsbyråer för att inrikta sig mer på ekonomitjänster såsom bokföring eftersom de inte anser sig bättre än en redovisningsbyrå på dessa typer av tjänster, snarare sämre, varför de inte heller kommer att lägga ner kraft på detta. De kommer istället att fortsätta att erbjuda rena revisionstjänster med en ökning av kvalificerad rådgivning samt ökning av resurserna på skattesidan. Detta kommer med stor sannolikhet innebära en nedgång av uppdrag vilket

skulle kunna innebära ett eventuellt anställningsstopp under en tid för att kunna känna av marknaden. Här skiljer sig åsikterna åt eftersom övriga byråer inte tror att uppdragen i sig kommer att minska utan att det endast kommer att bli en omfördelning. Stora AB och koncerner kommer att behålla sin revisor medan andra kommer att efterfråga andra tjänster. Vilka dessa tjänster kommer att bli är svårt att svara på utan man får känna av vad som efterfrågas. Huvudparten av byråerna tror alltså inte att de kommer att drabbas speciellt hårt av avskaffandet och en av de mindre byråerna framhäver att de och flera av deras klienter som även de är revisorer har bestämt att de ska behålla sin revisor för att markera att det är så det borde vara.

5.2.5 Offentlig debatt

Vi valde även att fråga vad de ansåg om den offentliga debatten. Några ansåg att den offentliga debatten gått snett eftersom samhällsnyttan ej har kommit fram och rättssäkerheten ej belysts. En aspekt var att redovisningskonsulter fått mycket plats och eftersom de endast ser avskaffandet som något positivt så framhävs det positiva i mycket större grad än det negativa och därför tror de inte att SME riktigt vet vad ett avskaffande kommer att innebära för dem. En annan aspekt som belystes var att det skrivs väldigt lite i media om revisionspliktens avskaffande, förmodligen eftersom det inte påverkar gemene man. Det skrivs däremot mycket om det i affärstidningar såsom Balans men informationen kommer ej ut till allmänheten. Revision innebär ju en trygghet för anställda med flera och det finns många mänskliga aspekter och saker som påverkar vanliga människor. Detta borde kommuniceras mer utåt.

5.3 Redovisningsbyråer

5.3.1 Revisionens betydelse

Som fördelar med revision nämns framför allt den garanti för externa intressenter som revision innebär för att en rättvisande bild ska kunna ges. Tack vare en oberoende granskare kan större säkerhet läggas vid information som bolagen lämnar ifrån sig. Nackdelen är dock att ett icke efterfrågestyrt läge ger relativt höga kostnader samt att om man jämför med andra länder blir konkurrensen ojämn för Sveriges SME. Dessutom riskerar plikten att för de allra minsta bli ett tvång istället för ett hjälpmedel. För de företag som nyttjar extern finansiering tror man att revisionen även i fortsättningen

kommer att ha stor betydelse och att detta krav kommer att ställas från framför allt banker. Samtidigt hoppas man i egenskap av auktoriserad redovisningskonsult kunna utgöra en annan form av garanti för att räkenskaperna ger en rättvisande bild och är tillförlitliga. Såväl för- som nackdelarna med revisionen är relativt klara men ställer man dem gentemot varandra är det svårt att avgöra huruvida nyttan av revisionen överstiger dess kostnader. Det beror även mycket på vilken bransch man verkar i och vilken inriktning man har på verksamheten samt hur ägar- och ledningsförhållandena ser ut i företaget. Nyttan anses vidare vara svår att mäta eftersom nyttan i de flesta fall först märks när något händer eller något har blivit fel, vilket en revisor kan uppmärksamma och rätta till. Men sett ur ett samhällsperspektiv anses nyttan i dagsläget överstiga kostnaderna men ej i alla enskilda fall.

En annan aspekt ur kvalitets- och nyttoavseende är om det är revisionen som sådan som höjer kvaliteten på räkenskaperna, dess tillförlitlighet och dess betydelse för framtagandet av en korrekt årsredovisning. Enligt redovisningsbyråerna är inte revisionen i sig viktig för att få fram en korrekt årsredovisning I normalfallet är framtagandet av årsredovisning och revision av densamma två skilda aktiviteter samt att revisionen är och ska vara en garanti för utomstående parter att de kan lita på informationen. Dock kan det bero på vem som upprättat årsredovisningen och vilken kompetens de besitter. Redovisningsbranschen rymmer många aktörer och redovisningskonsult är ingen skyddad titel såsom revisor. Auktorisation och kvalitetssäkring kan hjälpa till att höja standarden i branschen för redovisningskonsulter.

5.3.2 Möjligheter

Redovisningsbyråerna ser flera möjligheter med ett avskaffande. Bland dessa möjligheter ser man en ökad efterfrågan på kvalificerad företagsutveckling, resurser som frigörs samt tydligare yrkesroller. De tror att ett avskaffande kan innebära förändringar vad gäller antalet konsultuppdrag men de tror inte att det kommer att vara så stor skillnad mot hur de arbetar idag då man redan har en roll som rådgivare åt klienten medan revisorn enbart sköter revisionen. På sikt kommer förmodligen de frigjorda resurserna för klienterna att leda till fler rådgivande tjänster och även i viss utsträckning mer granskande tjänster. De tror vidare inte att kraven på det arbete som de utför kommer att öka. Möjligtvis kommer deras nuvarande auktorisation att bli ett minimikrav för vissa mottagare. Vad gäller redovisningsbyråernas inställning till ett avskaffande så menar de att det är mycket

välbehövligt och att revisorsrollen kan renodlas, vilket innebär färre men mer specialiserade revisorer. Man tror att genomsnittsrevisorn på sikt kommer att försvinna och att revisorer i allt större utsträckning kommer att specialisera sig. Marknadspriserna på revision kommer att minska samtidigt som andra typer av revision kommer att öka som exempelvis miljörevision. Man tror alltså att revisorer fortfarande kommer att kunna sysselsätta sig men att antalet förmodligen kommer att minska. Vidare tror man inte heller att de större revisionsbyråerna kommer att börja arbeta med mer övergripande frågor med undantag från en period i början av förslaget införande för att om möjligt ta marknadsandelar. De anser heller inte att de ledande revisionsbyråerna är lika lämpade för dessa arbetsuppgifter eftersom de hittills till stor del arbetat efter lagkrav och inte efterfrågan.

5.3.3 Hot

Ett avskaffande skulle kunna innebära ökad konkurrens från revisionsbyråer men från redovisningsbyråernas sida ser man väldigt positivt på förslaget och menar att de står starka med det utbud av tjänster de har idag. Dock kommer de till viss del att vara mer försiktiga med investeringar i ny personal då det under en tre till fem års period kan innebära minskad tillväxt. De kommer förmodligen att lägga ytterligare vikt vid att kombinera renodlad ekonomisk rådgivning med företagsstyrning samt framhäva de bitar av deras kompetens som inte förmedlas i en resultat- eller balansrapport, såsom balanserat styrkort och utbildning av ledningsgrupper. Ofta är det även så att en redovisningsbyrå har en djupare kontakt med klienten än vad revisorn har. Rådgivningsrollen läggs ofta över på redovisningsbyråer eftersom de kan skapa denna djupare relation och klienten ställer sina frågor till den som de känner bäst. Om förslaget går igenom kommer kanske revisorerna få en större del av detta.

5.3.4 Påverkan på branschen

Man tror inte att SME frivilligt kommer att efterfråga revisionen utan kraven ställs i så fall från externa intressenter och finansörer. De som fortsätter att efterfråga revisorns tjänster efterfrågar rådgivning och inte revisionen i sig. Rådgivare kommer alltid att behövas men rådgivning kan ges av andra än revisorer. Dessutom anser man inte att begreppet revisor är tillräckligt väldefinierat. I folkmun benämns den som utför bolagets redovisning och har en rådgivande roll för revisor, oavsett om det är en redovisningskonsult eller en

revisor. Att företagen i undersökningar vill behålla sin revisor behöver inte innebära att man vill behålla revisionen utan att man vill ha en rådgivare enligt ovan.

Redovisningsbyråerna tror att det framför allt är de små revisionsbyråerna med en till tre anställda och som inte ser den eventuella faran med ett avskaffande som har sämst utgångsläge inför förändringen, åtminstone ur ett kortsiktigt perspektiv. Ofta utgörs dessa mindre byråers klientunderlag till stor del av bolag som skulle beröras av förändringen. Därav blir de också mer sårbara. De måste på något sätt komma in i redovisningsbranschen, något som man inte tror att de har redskap för just nu.

5.4 Banker

5.4.1 Revisorns betydelse för beviljande av krediter

För att beviljas lån ställer bankerna i dagsläget krav på att företag ska lämna det senaste bokslutet samt resultat- och balansräkning för möjlighet till beviljande av kredit. Det anses som väldigt viktigt att räkenskaper är granskade av en kvalificerad revisor för att banken ska kunna lita på siffrorna. Många av de fel som görs är ofta inte medvetna och att en revisor hittar dessa fel underlättar mycket. Det är varje kundansvarigs uppgift att se till att kunden har återbetalningsförmåga vilket innebär att den framåtriktade analysen är viktigast men trots att räkenskaper är historia behövs de för att banken ska kunna bedöma framtiden.

5.4.2 Inställning till ett avskaffande

Ur respondenternas synvinkel ses ett avskaffande av revisionsplikten huvudsakligen som negativt. Än så länge har det inte debatterats mycket internt utan de väntar på direktiv uppifrån. Deras inställning är dock att man även efter ett avskaffande kommer att kräva att företagets räkenskaper reviderats av en revisor eller liknande. De kommer ej att släppa på kraven om att någon utomstående ska ha kontrollerat räkenskaperna eftersom banken måste se till så att det inte är luft de lånar ut på. Revisorn är en oberoende part som gör att banken kan sätta tilltro till räkenskaperna och utan revision måste de skaffa sig denna kvalitetssäkring själva vilket inte gagnar kunden ur ett kostnadsperspektiv. Bankerna hoppas dock att revisionsbyråerna kommer att erbjuda andra ”lightprodukter” som vissa företag skulle kunna använda istället för revision. Det är även så att företag som banken

har haft kontakt med länge och känner väl möjligtvis inte kommer att behöva en revisor i samma utsträckning som en ny kund om förslaget går igenom. Hos en ny kund är det svårt att veta vilken kontroll de har inom företaget varför någon form av granskning kommer att krävas. Bankerna kommer att införa ett regelverk om hur saker och ting ska hanteras om förslaget går igenom och tittar man på hur det ser ut i andra länder så har inga större problem uppstått. Bankerna tror därför inte att bankbranschen kommer att påverkas så mycket som revisionsbranschen vilket gör att de inte ställer sig helt emot ett avskaffande. De tror att de flesta företag har en bra relation till sin revisor men för de företag som endast har sin revisor till att skriva på revisionsberättelsen ser de stora risker eftersom dessa företag förmodligen inte kommer att välja frivillig revision. Revisorerna måste alltså skapa ett mervärde för sina klienter.

5.4.3 Alternativa åtgärder

Bankerna ser stora problem med att bevilja krediter utan en revisors inblandning. Som möjliga alternativ till revision, förutom eventuella lightprodukter från revisionsbyråerna, nämns en större granskning av företagets styrelse eller möjligtvis en större användning av auktoriserade redovisningskonsulter. De anser dock att spelregler måste utvecklas för redovisningskonsulter samt att relationen och förtroendet till både kunden och dess redovisningsbyrå kommer att spela stor roll. Som tidigare nämndes kommer det förmodligen även kunna ställas mindre krav på kunder som banken haft länge till skillnad från nya kunder där banken inte känner till kundens betalningsflöden eller återbetalningsförmåga.

Bankerna tror inte att det är säkert att krav på personliga säkerheter kommer att öka. Det är i alla fall ingenting som bankerna kommer att föreslå utan det är i så fall kunden själv som får ta initiativ till detta. Man ska dock inte glömma att inga krediter ges till kunder utan återbetalningsförmåga, oavsett hur mycket säkerheter som ställs.

5.4.4 Positiva aspekter

Som fördelar med ett avskaffande nämns att det blir positivt för de företag som inte behöver krediter vilket då innebär att de slipper revisionskostnaderna men det är trots allt så att många företag behöver krediter förr eller senare. En annan fördel är att revisionsbyråerna kan utveckla nya produkter som skulle kunna ersätta revision samt att priserna på dessa tjänster kommer att sjunka. Ur bankernas synvinkel finns det egentligen

inga positiva aspekter utan de kommer att fortsätta ställa krav på granskade räkenskaper. En av bankerna nämner att ett antal revisionsbyråer närmat sig dem för att skapa ett nätverk och utveckla ett utökat samarbete. Detta kommer även att gynna kunderna eftersom de i så fall kommer att arbeta efter samma agenda och inneha samma eller liknande synpunkter.

5.4.5 Offentlig debatt

Vad gäller debatten anser bankerna att förslaget fått väldigt låg massmedial bevakning och att fördelarna med revision inte framgår. De tror inte heller att de mindre bolagen är insatta i ämnet och till fullo förstår vad det innebär. Företagen ser endast en möjlighet att minska sina kostnader utan att tänka på vilka konsekvenser det skulle kunna leda till. Bankerna har varit ganska passiva i debatten men de tror att mycket fokus kommer att läggas på hur man gått till väga i andra länder som exempelvis England och Danmark.

5.5 Skatteverket

5.5.1 För- och nackdelar med revision

Skatteverket anser att fördelarna med revision är väldigt stora. Tack vare revisionen kan en god standard på bokföringen upprätthållas och en revisor ser till så att allting som ska finnas med finns med samt tillser att företagen följer de lagar och bestämmelser som finns. De gör ofta jämförelser med exempelvis enskilda firmor vilka ofta har sämre kvalitet på sin bokföring. En revisor rättar till mycket fel och kan ses som ett filter mot den mängd oegentligheter som annars hade kommit in till Skatteverket. Som det ser ut idag får Skatteverket in en hel del orena revisionsberättelser och de ställer sig då frågan hur många det hade varit utan en revisor som kan upptäcka dessa fel och ge företagen möjlighet att rätta till dem. Revisionen ses som en stor tillgång för Skatteverket och försvinner det så måste de göra något annat för att kunna upprätthålla samma status. De framhåller även att revisionen är mycket viktig för att få fram en korrekt årsredovisning eftersom det trots allt finns många orena revisionsberättelser. Revisorernas arbete är väsentligt och det går bara att spekulera i hur mycket felaktigheter som hade kommit in till Skatteverket utan en granskande revisor.

Ur Skatteverkets synvinkel har de svårt att se några nackdelar med revision men förstår att många mindre företag ser revisionen som en onödig kostnad. De understryker att nyttan i allra högsta grad överstiger kostnaderna ur deras perspektiv och att det borde finnas ett intresse för statsmakterna att minska revisionskostnaderna för företagen. Man måste ställa kostnaderna för företagen mot kostnaderna för samhället. Kommer kanske bördan läggas på företagen igen på grund av förlorade skatteintäkter? De anser dock att det är bra att man minskar fullgörandekostnaderna för företag eftersom det kan öka företagandet i Sverige. Det är rätt att anpassa sig till övriga Europa men hoppas samtidigt att det kommer att utvecklas något annat istället för revision om förslaget går igenom.

Om revisionen är viktig ur ett samhällsperspektiv anser de att framtiden får utvisa. Uppenbarligen anses den inte vara det idag men ur Skatteverkets synvinkel är den mycket viktig. De anser vidare att det finns vissa farhågor med att låta revision vara efterfrågestyrd eftersom exempelvis mängden svartarbete tenderar att öka och attityden till att arbeta svart är mer positiv än den varit innan, vilket dock är svårt att bevisa. De tror att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka och undrar om man verkligen har kunnat mäta hur den ekonomiska brottsligheten påverkats i andra länder.

5.5.2 Utökade befogenheter

Om förslaget går igenom anser Skatteverket att belastningen på dem som ett kontrollorgan kommer att öka. I förslaget talar man även om utökade befogenheter för Skatteverket och våra respondenter tror att deras befogenheter kommer att utökas genom bland annat utökade kontroller och bokföringsbesök. De kommer även att se över deras eget kontrollsystem samt arbeta mer med attitydpåverkan mot företagen och satsa på att förenkla mycket av informationen. De kommer att öka sina resurser och även förändra sina kontrollnivåer på vissa företag, väl medvetna om att företag kan gå dåligt utan att det beror på att de inte har någon revisor.

5.5.3 Alternativ till revision

Skatteverket tror inte att mindre företag frivilligt kommer att ta på sig de ökade kostnader som en revision innebär om inte en intressent specifikt efterfrågar det. Som alternativ till revision kan de tänka sig auktoriserade redovisningsbyråer eller om revisionsbyråerna utvecklar något annat som skulle kunna ersätta den revision som utförs idag. Vad gäller redovisningsbyråerna så anser Skatteverket att man måste utforma någon standard för att

garantera deras kvalitet och i så fall ser de inga problem med att använda redovisningsbyråer istället för revisionsbyråer.

5.6 SME

5.6.1 Revisorns betydelse

De SME som vi valt att intervjua har överlag haft en positiv inställning till revisionen och dess effekter. Man anser att revisorn är ett utmärkt bollplank i ekonomiska frågor av mer komplicerad karaktär eftersom de besitter en oerhörd kompetens och verkar i ett stort nätverk av kunskapskapital. I frågor som avser värdering av tillgångar, skatter och regler som rör fåmansbolag anser man att man i revisorn har en stor tillgång. Det är alltså inte enbart den granskande tjänsten man köper in utan även konsulterande tjänster såsom deklareringshjälp och revisorn närvarar även vid lagerinventering. Den period som löper från det att man gör bokslutet till dess att revisionen är slutförd kan ses som ett tillstånd av ovisshet. Att revisorn godkänt bokslutet innebär att de siffror man fått fram är riktiga och relevanta och man kan fortsätta den ekonomiska planeringen med utgångspunkt i dessa siffror. Som nackdelar med revisionen lyfter man fram kostnadsbiten, man anser att revisorns tjänster är väldigt dyra, samtidigt vill man inte helt vara utan dessa tjänster och man anser i vissa fall att nyttan överlag överstiger kostnaderna. Att revisionen ska bygga på frivillighet anser man som något positivt och det kan medföra ökad valfrihet då man själv kan plocka ut de tjänster man är i behov av och som man anser relevanta. Man ser gärna att revisionsbyråerna tillhandahåller någon lättare form av revision, till exempel att man väljer att enbart granska de poster som är relevanta för kunden för tillfället, exempelvis om denne ska ansöka om en kredit i banken. Att skraddarsy sina tjänster för kunden tror man är något som vore bra för alla inblandade parter och man skulle därmed undvika onödigt höga kostnader för företagen.

5.6.2 Alternativa lösningar

Beroende på storleken och hur komplicerad verksamheten är har man olika mycket kontakt med revisorn under räkenskapsåret. Förutom vid bokslutet vänder man sig främst till revisorn för konsultation angående mer avancerade frågor. Att ha revisorn som rådgivare innebär en trygghet för företaget och man är rädd att antalet fel skulle öka om man inte hade denna typ av rådgivare. Dock öppnar man i de mindre bolagen för andra

former av garantier, en gemensam standard för att auktorisera redovisningskonsulter är något som man är positivt inställd till. Man skulle mycket väl kunna tänka sig att använda denna typ av konsulter för rådgivning eftersom deras tjänster i regel tillhandahålls till ett lägre arvode.

5.6.3 Framtidsperspektiv

I ett av bolagen tror man inte att ett avskaffande, åtminstone för deras del, kommer att innebära några större förändringar. Bolagets intressenter kommer även i fortsättningen att kräva reviderade räkenskaper. Bland dessa intressenter nämns framför allt banker. Även om man har en affärsrelation med banken som sträcker sig långt tillbaka i tiden så tror man inte att bankerna kommer att göra avkall i sina riskbedömningar. Eftersom bankerna förfogar över kundernas inlånade medel måste deras riskaversion hela tiden vara hög när de bedömer kreditvärdighet och återbetalningsförmåga. Men för de företag som inte kräver extern finansiering ser man fördelar med att avskaffa revisionsplikten. Dock framhåller man att de flesta företag någon gång under sin livscykel är i behov av finansiering för att kunna expandera. Ofta är det likviditeten som tryter, hur välmående företagen än kan vara. Man ställer sig även frågande till hur man kommer att gå tillväga om det uppstår ett finansieringsbehov och företagets räkenskaper har varit oreviderade de senaste åren. Räcker ögonblicksbilden då för banken eller behöver man gå tillbaka och revidera räkenskaperna, och vad är i så fall nyttan med att välja bort revisorn? Av just denna anledning tror man att de faktiska förändringarna blir små, istället för ett lagstadgat krav ställs kraven av andra aktörer istället.

5.6.4 Offentlig debatt

Vad gäller den offentliga debatten anser man att den varit alldeles för osynlig. Dagspress har i stort sett inte bevakat frågan överhuvudtaget utan man har varit hänvisad till fackpress. Detta anser man som märkligt eftersom det är ett förslag som direkt eller indirekt påverkar väldigt många i samhället genom att de är anställda i eller intressenter till berörda företag. Man tror att många inte känner till eller vet vad förslaget innebär trots att de berörs av det.

Eftersom man tar bort ett filter i rapporteringskedjan tror man att kraven och arbetsbelastningen på Skatteverket kommer att öka. Man tror att utan kraftigt ökade resurser så kommer myndigheten inte mäkta med att upptäcka de fel, såväl medvetna som

omedvetna, som idag upptäcks och rättas till av revisorerna. Och det kommer ju även i fortsättningen vara företagen som är ansvariga för eventuella fel, varför man förmodligen kommer att använda sig av någon form av utomstående konsultation eller granskning som en trygghetsåtgärd. Detta gäller dock inte för de allra minsta som framför allt efterfrågar revisorn som rådgivare och inte som granskare. De minsta företagen ser inte att själva revisionen tillför något större värde till deras företag, utan det är rådgivningen och konsultationen som de anser att de har nytta av.

5.7 Sammanfattande jämförelse

Såväl banker, revisionsbyråer, Skatteverket, redovisningsbyråer och SME anser att revisionen är en god form för kvalitetssäkring. Den ger externa intressenter en rättvisande bild av företaget och dess resultat och hjälper till att upprätthålla en hög standard på redovisningen och rapporteringen. Skatteverket jämför med enskilda näringsidkare och handelsbolag där redovisningen normalt sett inte håller samma höga standard. Att en god standard upprätthålls och kvalitetssäkras av en oberoende granskare är enligt revisionsbyråerna ett naturligt led i begränsningen av det personliga ansvaret som finns i AB där endast det satsade aktiekapitalet riskeras. Det förefaller naturligt att detta kompletteras med en utökad granskning för att minska den ekonomiska brottsligheten. En ökning av denna typ av brottslighet är något som befaras av både Skatteverket och revisionsbyråerna varför man även i fortsättningen vill se någon form för kontroll av våra AB. Redovisningsbyråerna anser inte att revisionen är viktig för upprättandet av en korrekt årsredovisning utan upprättandet och revisionen av densamma är två skilda aktiviteter och den senare endast en garanti för utomstående parter. Detta håller inte revisionsbyråerna med om utan man menar att det snarare är regel än undantag att det görs korrigeringar i samband med revisionen och att denna är nödvändig för att en årsredovisning ska kunna anses som korrekt, samtidigt framhåller man att det beror mycket på vem som upprättat räkenskaperna då kompetensen redovisningsbyråer emellan kan skilja sig mycket åt.

Med hänsyn till det stora antal orena revisionsberättelser som når Skatteverket talar det för att revisionen är ett välbehövligt filter mellan företagen och myndigheten och från deras sida undrar man vem som ska upptäcka dessa fel efter förslagets eventuella ikraftträdande. Att mäta med den utökade granskning som detta skulle innebära med de resurser man har

på myndigheten i dagsläget anser man inte att man skulle klara av. Behovet av utökade resurser och befogenheter för Skatteverket är något som såväl de själva som revisionsbyråer ser som en förutsättning för att kunna avskaffa revisionsplikten. Även de SME som blivit tillfrågade är medvetna om detta faktum och förstår att någon förändring kommer att krävas för att hantera den ökade arbetsbörda som det förmodligen kommer att innebära för myndigheten. Från Skatteverkets sida vill man även arbeta med attitydförändringar i större utsträckning för att öka företagens vilja att göra rätt för sig och man vill även bemöta detta genom förenklingar i rapporteringen samt ge bättre och mer information till företagen. Man ser det som positivt att man även i Sverige försöker att minska fullgörandekostnaderna för våra SME. Samtidigt höjer man ett varningens tecken för att detta på sikt riskerar att slå tillbaka på företagen genom ökade fullgörandekostnader för samhället eftersom man anser att revisionen är viktig ur ett samhällsperspektiv. Vad gäller nyttan av revisionen för samhället får man medhåll från revisionsbyråerna och till viss del även av redovisningsbyråerna även om de senare inte anser att det är revisionen i sig som tillför den stora nyttan utan riktigheten i redovisning och rapportering. Redovisningsbyråerna framhäver även de försämrade konkurrensvillkor som uppstår för de svenska SME när de konkurrerar med andra företag i Europa som inte omfattas av revisionsplikt. De kostnader som plikten medför leder till försämrade villkor.

Just kostnader är något som samtliga respondenter lyfter fram som en negativ sida av revisionen, vissa i större utsträckning än andra men revisionsbyråerna och Skatteverket anser att nyttan som revisionen tillför överstiger dess kostnader. Dock förstår man att exempelvis de AB som är vilande inte är i behov av revisionen och för dessa är lagkravet svårt att motivera. Från revisionsbyråernas sida vill man möta detta med att erbjuda enklare former av revision för att hålla nere kostnaderna och endast erbjuda det som exempelvis bankerna kräver för att kunna bevilja en kredit eftersom de även i fortsättningen kommer att ställa krav på reviderade räkenskaper. Detta tror man även kan leda till ett utökat samarbete aktörer emellan. Samtliga grupper förutom revisionsbyråerna tror att auktoriserade redovisningskonsulter i framtiden ska kunna utgöra en garanti för räkenskapers kvalitet, dock vill man från bankernas och Skatteverkets sida ha en gemensam standard för redovisningskonsulter med tydligare regler. Även från revisionsbyråernas sida öppnar man upp för redovisningsbyråerna och man tror att båda parter har mycket att vinna på utökade samarbeten dem emellan då redovisningsbyråerna kan

stå för det löpande arbetet medan revisorerna kan tillhandahålla mer kvalificerad rådgivning.

Bankerna hävdar även att långsiktiga relationer med kunder kan underlätta kreditbedömningar då man vet vem eller vilka man har att göra med. Å andra sidan tror man från småföretagens sida inte att det kommer att vara praktiskt möjligt att lätta på kraven för beviljande av krediter och man är inställd på att det även i framtiden kommer att krävas revision. Dessutom anser de att de i revisorn har en mycket kompetent rådgivare och detta medbringrar en stor trygghet. Dessutom ser revisionsbyråerna att ett avskaffande ger dem större möjligheter att utföra tjänster som de idag inte kan göra på grund av jävsbestämmelser.

Både redovisningsbyråer och revisionsbyråer är beredda på ökad konkurrens från varandra. Båda vill positionera sig mot mer kvalificerad rådgivning och det blir i så fall många som i framtiden kommer att få dela på denna typ av uppdrag. Revisionsbyråerna tror att deras uppdragsbas som helhet kommer att bestå men att det blir en omfördelning vad gäller typ av uppdrag. Man ser framför sig ett par turbulenta år då förslaget träder i kraft men sedan tror man att marknadskrafterna kommer att utveckla nya tjänster som i dagsläget är svåra att förutse. Vissa tror att tillväxten i branschen som helhet kommer att mattas av ett par år för att sedan åter stabiliseras och man kommer att vara försiktig med anställningar tills man ser i vilken riktning marknaden utvecklar sig.

Samtliga grupper av respondenter anser att den offentliga debatten varit otillräcklig och givits alldeles för lite uppmärksamhet i dagspress. Man har varit hänvisad till fackpress för att kunna tillgodogöra sig de argument som lyfts fram. Förslaget påverkar direkt eller indirekt många människor i samhället och därför borde bevakningen ha varit betydligt mer omfattande. Man är rädd för att många inte inser vad ett avskaffande innebär på längre sikt utan man är kortsiktig i sitt handlande och väljer bort revisionen utan att till fullo förstå vad det innebär. Dock är man väl medvetna om att förslaget väntas träda i kraft först 2010 och mycket kan hända innan sista ordet är sagt.

6. Slutdiskussion

I detta kapitel kommer vi att besvara vår forskningsfråga, framställa studiens teoretiska bidrag, belysa våra reflektioner över studiens slutsatser samt ge förslag till fortsatta studier.

6.1 Forskningsfrågan besvaras

Beroende på vilken situation man i dagsläget befinner sig i ser man olika på revisionspliktens avskaffande. Skatteverket och de banker vi intervjuat ser ett avskaffande som negativt eftersom de ser ett stort värde i reviderad information. Utan revision måste någon form av komplement utvecklas för att de ska kunna uppfylla de krav de har idag. De SME och redovisningsbyråer vi varit i kontakt med ser däremot ett avskaffande som något positivt. Detta eftersom det för SME innebär kostnadsbesparingar och ökade konkurrensmöjligheter på den internationella marknaden och för redovisningsbyråer innebär det ökade möjligheter ur ett flertal aspekter. Emellan dessa tydligt positiva och negativa synvinklar befinner sig revisionsbyråerna, såväl de stora som de små. Några av dem ser positivt på förslaget medan andra är av en motsatt åsikt. Anledningen till att det förhåller sig på detta sätt anser vi helt bero på hur man valt att se förslaget och vilken inställning man har. Antingen väljer man att se de möjligheter ett avskaffande skulle kunna innebära i form av ökad service till befintliga kunder och fördjupade relationer eller så ser man det som ett hot i form av ökad konkurrens och nedgång av uppdrag.

Till revisionen i sig är samtliga av ovan nämnda positivt inställda i mening av att de alla är överens om att en tredje part som granskar ekonomisk information är betydelsefullt både för företaget i sig som för olika intressenter. Det medför en trygghet för företaget och resulterar i att tillförlitligheten till den granskade informationen ökar. Däremot, om revision ska vara ett lagstadgat krav eller ej är dessa aktörer inte lika överens om. Vissa anser att efterfrågestyrd revision kommer att öka kvaliteten på revisionen, andra tror inte att efterfrågestyrd revision kommer att kunna fungera. Överlag kan vi dock konstatera att ingen kan motivera att samtliga AB ska ha revisionsplikt. För de allra minsta företagen tillför inte revisionen mer än vad den kostar och eftersom dessa mindre företag inte kan ställa till någon nämnvärd skada blir det svårt att argumentera för revisionsplikt. Däremot inte sagt att de inte borde ha någon som sköter eller kontrollerar deras räkenskaper, men

vem och i vilken utsträckning skulle kunna skilja sig från hur det ser ut idag. Vi anser, med bakgrund av den information vi tagit del av genom våra intervjuer, att redovisningsbyråerna kommer att kunna spela en större roll än vad de gör idag åtminstone för de allra minsta företagen. Både bankerna och Skatteverket ansåg att en kvalificerad redovisningsbyrå skulle kunna vara en garant för de tjänster som en revisor utför idag. Även småföretagen ansåg att redovisningsbyråer skulle kunna utföra större delen av de tjänster som deras revisorer utför. Vi tror även att flertalet av revisionsbyråerna kommer att utveckla sitt utbud samt erbjuda andra sorters tjänster som skulle kunna ersätta den revision som idag krävs vilket innebär att många SME kommer att behålla sin revisor. Dessa typer av tjänster var även något som både bankerna, SME och Skatteverket efterfrågade och ställde sig mycket positiva till.

Självklart kommer ett avskaffande av revisionsplikten att leda till förändringar men om påverkan blir så stor som vissa befarar är tveksamt. Ser man till studier som gjorts i frågan så väljer trots allt många av de mindre företagen att behålla sin revisor, vilket även varit fallet utomlands. Vi tror att de flesta SME känner att de har stor nytta av sin revisor och att de tack vare detta kommer att välja frivillig revision. Vad gäller de allra minsta företagen, vilka är de som troligtvis skulle välja att avböja revision, så tror vi fortfarande att de kommer att efterfråga andra typer av tjänster vilka skulle kunna erbjudas från såväl revisionsbyråer som redovisningsbyråer. Vilka ett företag väljer kommer förmodligen att i slutändan grundas på personliga relationer och tidigare erfarenheter eftersom det kommer att vara lättare för företagen att välja vem de vill ha att göra med om revisionsplikten avskaffas.

Vi anser att den rådgivning och kunskap som revisorn tillför är något som företagen inte klarar sig utan vilket gör att det även i framtiden kommer att finnas en efterfrågan på revisorns tjänster. Dock kommer man förmodligen att behöva dela med sig till redovisningsbyråer i takt med att deras kompetens kvalitetssäkras med hjälp av en gemensam standard för auktorisation. Vi kommer i framtiden att få se ett skrå av specialister bestående av såväl revisorer som redovisningskonsulter där kompetensen tillsammans med närhet till klienten blir den primära nyckeln till framgång.

6.2 Studiens teoretiska bidrag

Avskaffandet av revisionsplikten är en fråga inom regleringsområdet. I litteraturgenomgången gavs en kort beskrivning av Jönssons artikel som behandlar den svenska redovisningsregleringens framväxt där han framhävde vikten av debatt när man går från statlig reglering till marknadsreglering. Enligt den information vi fått fram genom våra intervjuer kommer vi med största sannolikhet gå mot en mer marknadsstyrd revision om förslaget går igenom. Enligt Jönsson innebär detta att eventuella problem som uppstår kan lösas med hjälp av debatt för att man på så sätt skulle kunna utveckla en enhetlig standard trots avsaknad av reglering. För att detta ska kunna fungera måste revisorsprofessionen utvecklas för att kunna anpassa sig till denna marknadsstyrda revision samtidigt som de alltjämt måste tillgodose intressenternas krav på tillförlitlig information.

Vi anser att debatt på ett tillfredsställande sätt kan belysa aktuella problem och på så sätt upprätthålla hög standard i kåren och inom yrket. Även om debatt inte löser alla problem så är det ett utvecklande redskap som väger för- och nackdelar mot varandra. Detta leder till utveckling av såväl individer som en professionell yrkeskår. Denna form för utbyte av åsikter i kombination med styrande marknadskrafter renodlar yrkesroller och ger tydligare definitioner. Just professionalitet är en viktig ingrediens i utvecklande av rekommendationer och normer. Vid avsaknad av reglering ökar kraven ytterligare på de som är verksamma i branschen. Detta gäller såväl revisorer som redovisningskonsulter och i viss mån även andra aktörer såsom myndigheter och bankväsende. För att upprätthålla professionaliteten när reglering tas bort är samarbete aktörer och intressenter emellan av stor vikt, något som inte bara kan hjälpa till att ge tydligare yrkesroller utan även föra dessa yrken inom samma skrå närmare varandra. Vi får då en synnerligen specialiserad och kompetent yrkesgrupp som med hjälp av gemensamma direktiv för kvalitetssäkring uppnår en allt högre kompetens och det intellektuella kapitalet i samhället tillvaratas på bästa sätt. När man avskaffar regleringen sätter man istället upp gemensamma ramar för hur verksamheten ska bedrivas inom yrkesgruppen, en yrkesgrupp som i framtiden inte enbart kommer att innefatta revisorer utan även andra sakkunniga, såsom redovisningskonsulter som genom kompetenshöjande åtgärder närmar sig revisorerna i förmåga och kunskap vad gäller rådgivning. Istället för att reglera huruvida företagen ska använda sig av revisorskåren ger man istället tydligare och mer

gemensamma direktiv för en utökad yrkesgrupp, man sätter spelreglerna för de som ska utföra tjänsterna, sedan får marknaden utvisa vilka tjänster det är som de ska utföra.

Att vi i Sverige såväl före som efter den tredje april 2008 haft en otillräcklig offentlig debatt angående avskaffandet av revisionsplikten, något som våra respondenter lyfte fram, kan ha ett antal olika anledningar. Vem eller vilka debatten riktar sig till och vilka som bör debattera kan vara en anledning. I fackpress såsom Balans har ämnet debatterats kraftigt i flera år. Varför når då inte de argument som däri lyfts fram ut till allmänheten i samma utsträckning? Det kan vara av den enkla anledningen att man anser att det är de sakkunniga som ska debattera ämnet eftersom det är de som har mest insikt i detsamma. Å andra sidan är det en fråga som kan få direkta eller indirekta konsekvenser för många av samhällets medborgare, såväl positiva som negativa. Samtidigt bygger debatt på att man visar ett intresse för frågan och aktivt deltar i debatten. Förklaringen till att debatten kan anses som otillräcklig beror förmodligen på bristande intresse hos allmänheten. Att begära ökad mediebevakning i frågan är kanske för mycket begärt då det från den stora massan visats lite eller inget intresse för frågan. Att debatten framför allt hålls specialister emellan behöver inte betyda att den är otillräcklig. Det är bättre att i första hand de som direkt påverkas av förändringen debatterar och gör frågan gripbar och aktuell för de som i ett andra skede berörs av den.

6.3 Reflektioner över studiens slutsatser

Vid genomförandet av vår studie har vi haft som syfte att undersöka vilken påverkan ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten kommer att innebära för olika berörda aktörer. Som tidigare har nämnts har vi valt att försöka ge en bred bild av förslaget och dess innebörd genom att presentera de aktörer vars åsikter vi har ansett varit mest relevanta. Vi är medvetna om att detta inte ger den djupa förståelse som hade kunnat uppnås om vi endast valt att koncentrera oss på exempelvis Skatteverket eller revisionsbyråer. Samtidigt anser vi att helhetsbilden som vi har förmedlat i så fall hade gått förlorad.

Vi är även medvetna om att vi inte förmedlar något konkret svar på frågan om vilka förändringar som ett avskaffande skulle kunna innebära men de som kan se in i framtiden är ett sällsynt om ens existerande slag. Vi kan häri endast lyfta fram åsikter, spekulationer

och tänkbara scenarion. Vad förslaget kommer att innebära och i vilken form det antas få framtiden utvisa.

6.4 Förslag till fortsatta studier

Revisionspliktens eventuella avskaffande har varit ett mycket intressant ämne att studera, särskilt nu när ett faktiskt förslag lagts fram. I och med att det är ett så högaktuellt ämne där det hela tiden sker förändringar finns det all anledning att forska vidare kring detta för att kunna följa utvecklingen.

Om förslaget går igenom hade det varit väldigt intressant att undersöka hur olika aktörer påverkats samt vilka förändringar de genomfört och varför. Där hade det varit speciellt intressant att titta närmare på vilka krav bankerna kommer att ställa eftersom de i dagsläget inte tagit ställning till detta. I förslaget nämns även att Skatteverket skulle kunna få utökade befogenheter och vilka dessa är skulle också kunna undersökas närmare.

Flera av våra respondenter undrade även vilken beredskap universitet och högskolor har inför förändringen och om de avser att förändra något med hänsyn till förslaget. Om branschen för revision och redovisning minskar, hur kommer det då att se ut med utbildningsplatser? Detta är en mycket intressant aspekt och skulle kunna vara till hjälp för såväl universitet och högskolor som studenter.

Källförteckning

Litteratur

- Artsberg Kristina (2003) *Redovisningsteori – policy och praxis*, Andra upplagan, Liber Ekonomi, Malmö.
- Bryman Allan, Bell Emma (2003) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, Liber.
- Diamant Adam (2004) *Revisors oberoende*, Iustus Förlag AB, Uppsala.
- FAR Förlag (2006) *Revision en praktisk beskrivning*, Stockholm.
- FAR Förlag (2006) *FARs Samlingsvolym Del 2*, Stockholm
- Glaser Barney, Strauss Anselm (1967) *The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research*, Aldine de Gruyter, New York.
- Jacobsen Dag Ingvar (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*, Studentlitteratur, Lund.
- Johansson Sven-Erik, Häckner Einar, Wallerstedt Eva (2005) *Uppdrag revision*, SNS Förlag, Stockholm.
- Jönsson Sten (1985) *Eliten och normerna – Drivkrafter i utvecklingen av redovisningspraxis*, Bokförlaget Doxa AB, Kristianstad.
- Lundahl Ulf, Skärvad Per-Hugo (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund.
- Moberg Krister (2006) *Bolagsrevisorn*, Tredje upplagan, Norstedts Juridik AB, Stockholm.
- Power Michael (1997) *The Audit Society – Rituals of Verification*, Oxford University Press.
- Rienecker Lotte, Stray Jørgensen Peter (2002) *Att skriva en bra uppsats*, Liber, Lund.
- Ryan Bob, Scapens Robert W, Theobald Michael (2003) *Research Method & Methodology in Finance & Accounting*, Andra upplagan, Thomson Learning, London.
- Strauss Anselm, Corbin Juliet (1990) *Basics of qualitative research, grounded theory procedures and techniques*, Sage Publications, Inc, Kalifornien.

Offentligt tryck

Aktiebolagslagen (2005:551)

Revisorslag (2001:883)

Proposition 2000/01:146 – *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*.

SOU 2008:32 - *Avskaffande av revisionsplikten för små företag*.

78/660/EEG, Rådets fjärde direktiv av den 25 juli 1978.

Rapporter

Norberg Claes, Thorell Per (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*, Svenskt Näringsliv.
FAR SRS (2007) *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*.

Muntliga källor

Afonso Vitor, Företagsmarknadschef SEB, 2008-05-09, Lund.
Andersson Ingrid, Ekonomiansvarig Hultin & Lundquist Arkitekter AB, 2008-05-13, Malmö.
Barth Lena, auktoriserad redovisningskonsult LRF Konsult, 2008-05-20, Malmö.
Gårdemyr Maria, Audit Manager KPMG, 2008-05-05, Malmö.
Hansson Stefan, Företagsmarknadschef Swedbank, 2008-05-16, Malmö.
Kantoft Oskar, godkänd revisor Dillon AB, 2008-05-05, Malmö.
Kraft Robert, VD Kraft Group, 2008-05-19, Malmö.
Lundström Per, Kontrollenhetschef Skatteverket, 2008-05-07, Malmö.
Mårtensson Göran, Skatteverket, 2008-05-07, Malmö.
Möller Willard, auktoriserad revisor SET Revisionsbyrå, 2008-05-12, Helsingborg.
Nilsson Tommy, VD Företagsekonomerna, 2008-04-30, Malmö.
Persson Kjell, Skatteverket, 2008-05-07, Malmö.
Ström Torbjörn, auktoriserad revisor Revkon Torbjörn Ström AB, 2008-05-16, Malmö.
Frukostseminarium Ernst & Young "Revisionsplikten avskaffas!", 2008-03-28, Malmö.

Artiklar

Clemedtson Peter, Brännström Dan, "*Slopad revisionsplikt måste ske i flera steg*", FAR SRS, Debattartikel.
Jönsson Sten, "*Role making for accounting while the state is watching*", Accounting Organizations and Society, nr. 5/6, Volym 16, 1991, s. 521-546.
Morrison Ashby Mary, "*Rush to judgment: the lynching of Arthur Andersen & Co*", Critical Perspectives on Accounting, nr. 15, 2004, s. 335-375.
Norberg Claes, Thorell Per, "*Går det att försvara revisionsplikten?*", Balans nr.3 2005.
Precht Elisabeth, "*Ny finsk revisionslag – revisorns ansvar diskuteras*", Balans nr. 11 2007.
Precht Elisabeth, "*Slopad revisionsplikt i 96 procent av aktiebolagen*", Balans nr. 4 2008.
Precht Elisabeth, "*Vi värdesätter revisionen*", Balans nr. 5 2008.
Pontoppidan Aggestam Caroline, "*När revisionsplikten avskaffades i Danmark*", Balans nr.2 2007.

Svanström Tobias, ”Företagen vill behålla revisionsplikten”, Balans nr. 11 2006.

Öhman Peter, Häckner Einar, Jansson Anna-Maria, Tschudi Finn, ”Swedish Auditors’ View of Auditing: Doing Things Right versus Doing the Right Things”, European Accounting Review, Vol. 15 nr.1, 2006, s. 89-114

Elektroniska källor

Analytictech

<http://www.analytictech.com/mb870/introtoGT.htm> 2008-05-04

Allt om revision

<http://alltomrevision.wordpress.com/2006/12/18/bor-revisionsplikten-avskaffas-eller-behallas/>
2008-03-30

Dagens industri

<http://di.se/Nyheter/?page=/Avdelningar/Artikel.aspx%3FArticleID%3D2008%5C04%5C03%5C277630%26sectionid%3Dundefined%26fsredir%3D1> 2008-04-03

Erhvervsbladets nätupplaga 2006-04-10

<http://www.erhvervsbladet.dk/article/20060410/news01/104100115/> 2008-04-08

FAR SRS, Pressmeddelande 080403, ”Kaos och krångel när revisionsplikten avskaffas”.

<http://www.farsrs.se/pls/portal/docs/PAGE/FAR/PM%20080403%20SLOPANDE%20AV%20REVISIONSPLIKT.PDF> 2008-04-26

Finansinspektionen ”Enron – lärdomar för finansiell tillsyn”, PM 020515

http://www.fi.se/upload/20_Publicerat/30_Sagt_och_utrett/30_Skrivelser/2002/analys_enron_020423.pdf 2008-04-27

Företagarförbundet

http://www.ff.se/news_newsdetail.do?newsentryid=22&lang=sv 2008-04-08

Företagarna ”Skräm inte småföretag från att slopa revision”, Debattartikel 080403

http://www.foretagarna.se/templates/ContentReport_100669.aspx 2008-04-27

Företagarna ”Frivillig reform ger stora besparingar”, Pressmeddelande 080403
http://www.foretagarna.se/templates/NewsPage_____100658.aspx 2008-04-27

Privata affärer

<http://www.privataaffarer.se/nyheter/Pressmeddelanden/pressmeddelande.xml?intPressReleaseID=108017> 2008-04-08

Regeringens hemsida

<http://www.regeringen.se/sb/d/10025/a/102124> 2008-03-30

Sarbanes-Oxley Act

<http://www.sarbanes-oxley-forum.com/index.php> 2008-04-27

SCB:s företagsregister

http://www.scb.se/templates/Listning1_____19851.asp 2008-04-23

Säkra affärer, Soliditets nyhetsbrev, nr.7, 2007

http://www.soliditet.com/Pages/NewsArticlePage_____2049.aspx 2008-05-03

Bilaga 1:

Intervjuguide redovisningsbyråer

1. Byråns verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Byråns namn
- Bakgrundsfakta om byrån

2. Byråns förhållande till småföretag och revisionens betydelse för dem

- Vilka för- och nackdelar ser ni med revision i små/medelstora AB?
- Anser ni att nyttan av revisionen överstiger dess kostnader?
- Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

3. Byråns åsikter om revisionsplikten

- Vilken inställning har ni till ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
- Är revisionen nödvändig ur ett samhällsperspektiv eller bör den istället vara efterfrågestyrd och frivillig?

4. Inställning till ett eventuellt avskaffande

- Ett eventuellt avskaffande skulle kunna innebära ökad konkurrens från revisionsbyråerna, hur avser ni bemöta detta?
- Med hänsyn till frågan ovan, avser ni att förändra något i ert tjänsteutbud vid ett eventuellt avskaffande, såväl lägga till som plocka bort?
- Tror ni att de små/medelstora AB frivilligt kommer att efterfråga revisionen?
- Vilka möjligheter ser ni med ett eventuellt avskaffande?
- Tror ni att antalet konsultuppdrag kommer att påverkas för er del?
- Tror ni att kraven på det arbete ni utför kommer att öka med ett eventuellt avskaffande?

Har ni något att tillägga som ni ej anser att ni fått möjlighet att besvara?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 2:

Intervjuguide revisionsbyråer

1. Byråns verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Byråns namn
- Bakgrundsfakta om byrån

2. Byråns förhållande till småföretag och revisionens betydelse för dem

- Vilka fördelar ser ni med revision i små/medelstora AB?
- Vilka nackdelar ser ni med revision i små/medelstora AB?
- Anser ni att nyttan av revisionen överstiger dess kostnader?
- Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

3. Byråns åsikter om revisionsplikten

- Vilken inställning har ni till ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
- Är revisionen nödvändig ur ett samhällsperspektiv eller bör den istället vara efterfrågestyrd och frivillig?
- Skiljer sig din personliga åsikt från byråns?

4. Inställning till ett eventuellt avskaffande

- Hur tror ni att arbetsmarknaden för revisorer kommer att påverkas om förslaget träder i kraft?
- Med hänsyn till frågan ovan, avser ni att förändra något i ert tjänsteutbud vid ett eventuellt avskaffande, såväl lägga till som plocka bort?
- Tror ni att de små/medelstora AB frivilligt kommer att efterfråga revisionen?
- Vilka möjligheter ser ni med ett eventuellt avskaffande?
- Tror ni att antalet uppdrag kommer att påverkas för er del?
- Anser ni att det är någon aspekt i den offentliga debatten som ej belysts tillräckligt alternativt belysts för mycket?

Har ni något att tillägga som ni ej anser att ni fått möjlighet att besvara?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 3:

Intervjuguide banker

1. Verksamhetsbeskrivning

- Respondentens namn och befattning
- Bankens namn
- Bakgrundsfakta om banken

2. Bankens krav på småföretagarna i dagsläget

- Vilka krav ställer ni i dagsläget på företagens räkenskaper vid exempelvis beviljande av krediter?
- Hur viktigt är det för er att räkenskaperna är granskade av en kvalificerad revisor?

3. Bankens åsikter om revision

- Vilken inställning har ni till ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
- Skiljer sig din personliga åsikt från bankens?

4. Inställning till ett eventuellt avskaffande

- Kommer ni efter ett eventuellt avskaffande att ställa krav på reviderade årsredovisningar?
- Vilka alternativ till kreditbedömningar ser ni vid avsaknad av reviderade räkenskaper?
- Skulle exempelvis en auktoriserad redovisningskonsult kunna vara en garant för att räkenskaperna är korrekta?
- Kommer krav ställas på personliga säkerheter i större utsträckning vid kreditansökningar då reviderad information saknas?
- Ser ni några positiva effekter av ett eventuellt avskaffande?
- Hur tror ni att er bransch kommer att påverkas av ett eventuellt avskaffande?
- Anser ni att det är någon aspekt i den offentliga debatten som ej belysts tillräckligt alternativt belysts för mycket?

Har ni något att tillägga som ni ej anser att ni fått möjlighet att besvara?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 4:

Intervjuguide SME

1. Företagets verksamhet

- Respondentens namn och befattning
- Företagets namn
- Bakgrundsfakta om företaget

2. Företagets förhållande till revision och revisionens betydelse

- Vilka fördelar ser ni med revision?
- Vilka nackdelar ser ni med revision?
- Vilka tjänster inom revision köper ni i dagsläget?
- Har du kontakt med revisorn löpande under verksamhetsåret?
- Anser ni att revisionen tillför någon nytta till ert företag?
- Anser ni att nyttan av revisionen överstiger dess kostnader?

3. Företagets inställning till revisionsplikten

- Är revisionen nödvändig ur ett samhällsperspektiv eller bör den istället vara efterfrågestyrd och frivillig?
- Kommer ni att fortsätta efterfråga revision om revisionsplikten avskaffas?

4. Inställning till ett eventuellt avskaffande

- Tror ni generellt sett att de små/medelstora AB frivilligt kommer att efterfråga revisionen?
- Tror ni att ni kommer att efterfråga andra tjänster än revision från revisionsbyråerna?
- Vid avsaknad av ett lagstadgat krav, tror ni att det är några av era intressenter som kommer att kräva reviderade räkenskaper?

Har ni något att tillägga som ni ej anser att ni fått möjlighet att besvara?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?

Bilaga 5:

Intervjuguide Skatteverket

1. Verksamhetsbeskrivning

- Respondentens namn och befattning

2. Myndighetens förhållande till småföretag och revisionens betydelse för dem

- Vilka fördelar ser ni med revision i små/medelstora AB?
- Vilka nackdelar ser ni med revision i små/medelstora AB?
- Anser ni att nyttan av revisionen överstiger dess kostnader?
- Hur viktig är revisionen för att få fram en korrekt årsredovisning?

3. Myndighetens åsikter om revisionsplikten

- Vilken inställning har ni till ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
- Är revisionen nödvändig ur ett samhällsperspektiv eller bör den istället vara efterfrågestyrd och frivillig?
- Skiljer sig din personliga åsikt från myndighetens uttalade ställning?

4. Inställning till ett eventuellt avskaffande

- Tror ni att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka med minskade skatteintäkter som följd?
- I förslaget talar man om utökade befogenheter för Skatteverket, hur ställer ni er till detta och hur borde dessa befogenheter i så fall utökas?
- Med hänsyn till frågan ovan, tror ni att belastningen kommer att öka på er som kontrollorgan?
- Ser ni några alternativ till revision för framtagandet av tillförlitliga räkenskaper?
- Ser ni några positiva effekter av ett eventuellt avskaffande?
- Anser ni att det är någon aspekt i den offentliga debatten som ej belysts tillräckligt alternativt belysts för mycket?

Har ni något att tillägga som ni ej anser att ni fått möjlighet att besvara?

Kan vi kontakta er om vi skulle behöva mer information senare?